

รายงานวิจัย

แนวทางการพัฒนาสู่การออมที่พอเพียงของครัวเรือน
ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
APPROACH TO SUFFICIENT SAVINGS OF HOUSEHOLDS
IN BANGKOK AREA AND PERIMETERS

นายอธิพันธ์

วรรณสุริยะ

โครงการวิจัยทุนสนับสนุนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
งบประมาณรายได้ ปี พ.ศ. 2562
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับเงินอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณรายได้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
กรุงเทพ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์วรณีย์ สินสุภรัตน์ อาจารย์ ดร.ปรมินทร์ โฆษิตกุลพร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาพร สุทกาทิน และ อาจารย์ ดร.อังคณา ธนานุภาพพันธุ์ ที่ให้คำปรึกษาแนะ
แนวทางการศึกษา รวมถึงข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย อีกทั้งช่วยแก้ไขปัญหาที่
เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานวิจัย

ขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณ
เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ที่ให้คำแนะนำ
ในเรื่องขั้นตอนต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทำวิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขต
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และ (2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของครัวเรือนในเขต
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

และปริมาณพล ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้าครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมาณพล จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบลำดับ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 41 – 50 ปี มีสถานภาพโสด ส่วนใหญ่มีบุตรจำนวน 1 – 2 คน มีสมาชิกในครัวเรือน 3 - 4 คน ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพส่วนใหญ่ของหัวหน้าครัวเรือนเป็นพนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน 25,000 – 49,999 บาท รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนน้อยกว่า 25,000 บาท ครัวเรือนส่วนใหญ่มีหนี้สิน จำนวนหนี้สินของครัวเรือนน้อยกว่า 500,000 บาท ส่วนใหญ่กู้ยืมเพื่อซื้อที่ดิน/ที่อยู่อาศัย เป็นการกู้ยืมในระบบ ส่วนใหญ่มีบ้านเป็นของตนเองไม่ต้องผ่อนชำระ มีช่องทางการรับรู้ข่าวสารด้านการออมและการลงทุนมาจากอินเทอร์เน็ต/โซเชียลมีเดีย ส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการออมเพื่อเหตุฉุกเฉิน ครัวเรือนส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานทางการเงินอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยงมากกว่าด้านอื่น และครัวเรือนส่วนใหญ่มีส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของครัวเรือนได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่พึ่งพิง ประกอบด้วย เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และผู้พิการ และจำนวนหนี้สินของครัวเรือน ดังนั้น แนวทางการเพิ่มความสามารถในการออมของครัวเรือน ควรส่งเสริมให้ครัวเรือนนำรายได้ที่เพิ่มขึ้นส่วนหนึ่งเก็บออมและสร้างวินัยในการออม และภาครัฐควรมีมาตรการทางด้านการคลังเพื่อช่วยลดรายจ่ายของครัวเรือนในการดูแลสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นผู้พึ่งพิงเพื่อเพิ่มความสามารถในการออมให้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้ด้านการวางแผนทางการเงินเพื่อลดปัญหาภาระหนี้สินของครัวเรือน

คำสำคัญ : การออม, การจัดการทางการเงิน, การวางแผนการเงินส่วนบุคคล

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the savings behavior of household in Bangkok Area and Perimeters and 2) to study the factors affecting household savings in Bangkok Area and Perimeters. The population which used in this study lived in Bangkok Area and Perimeters such as : Bangkok, Samutprakran, Nonthaburee, Pathumthanee, Nakornprathom and Samudsakorn. The sample consists of 400 heads of household in Bangkok Area and Perimeters by using the questionnaires for collect data. The data analyze using descriptive statistics such as frequency, percentage, standard deviation and inferential statistics including order logistic regression analysis.

From the research, we found that most of the sample are female, age between 41 – 50 years, single, have 1 - 2 children, 3 - 4 household members, bachelor's degree, employees or private companies, average income of household 25,000 - 49,999 baht per month, average expense of houshold is less than 25,000 baht per month, have debt, the amount of household debt is less than 500,000 baht, borrowed to buy land /housing, loan in the systems, have their own house and don't have installment payments, channels for receiving savings and investment news from the internet / social media, have incentives for emergency savings, have a medium level of basic financial literacy, have more knowledge of risk management than other areas, have savings more than 20 percent of their savings to income.

Factors that affect household savings are: average monthly household income, the number of dependent household members includes children under the age of 15, the elderly age 60 and over and the disabled, the amount of household debt. Therefore, guidelines for increasing the savings capacity of the household. Households should be encouraged to bring a portion of their additional income to save and create a saving discipline. The government sector should have fiscal measures to help reduce household expenditures for taking care of dependent household members in order to increase their savings capacity. In addition, the government should pay more attention to financial planning knowledge to reduce household debt problems.

Keywords : savings, financial management, personal financial planning

สารบัญ

กิตติกรรมประกาศ

บทคัดย่อ

Abstract

หน้า

ก

ก

ค

	ง
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย	2
1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย	3
1.5 ขอบเขตของโครงการวิจัย	3
1.6 นิยามศัพท์	4
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการออม	6
2.2 แนวคิดเรื่องการวางแผนการเงินส่วนบุคคลและการจัดการทางการเงิน	7
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	14
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	14
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	15
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	17
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	22
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์	22
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจ	26
4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการบริหารการเงินส่วนบุคคล	30
4.4 การวิเคราะห์แรงจูงใจในการออม	33
4.5 การวิเคราะห์ความรู้พื้นฐานทางการเงิน	34
4.6 ความต้องการรับความช่วยเหลือจากสถาบันการศึกษา	36
สารบัญ (ต่อ)	
	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	43
5.1 สรุปผลการวิจัย	43
5.2 อภิปรายผล	47
5.3 ข้อเสนอแนะ	48
บรรณานุกรม	51
ภาคผนวก	54
ภาคผนวก ก หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญในการประเมินแบบสอบถาม	55
ภาคผนวก ข ตารางแสดงผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง	59

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากร สัดส่วน และจำนวนตัวอย่าง	15
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง	22
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง	26
ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการบริหารการเงินส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่าง	32
ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของแรงจูงใจในการออมของกลุ่มตัวอย่าง	34
ตารางที่ 4.5 แสดงความรู้พื้นฐานทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง	35
ตารางที่ 4.6 แสดงความรู้พื้นฐานทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง	38
ตารางที่ 4.7 แสดงผลการประมาณค่าโดยวิธีการประมาณค่าความน่าจะเป็นสูงสุด (Ordered Probit Model)	38
ตารางที่ 4.8 แสดงผลการประมาณค่าโดยวิธีการวิเคราะห์ส่วนเพิ่ม (marginal effects)	41
ตารางที่ 4.9 แสดงความต้องการรับความช่วยเหลือจากสถาบันการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	37

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิด

3

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

เงินออมถือว่ามีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจทั้งในระดับมหภาคและระดับจุลภาค ในระดับมหภาค หากประเทศมีเงินออมอย่างเพียงพอจะช่วยให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ผ่านการนำเงินออมไปลงทุนของภาครัฐและภาคเอกชน และสามารถลดการพึ่งพิงการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศมาลงทุนได้ ในระดับจุลภาค ครัวเรือนที่มีเงินออมจะช่วยลดความเสี่ยงทางการเงินจากเหตุฉุกเฉิน หรือเหตุการณ์ไม่คาดฝัน ครัวเรือนที่มีเงินออมมากจะสร้างความมั่นคงทางการเงิน ช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้กับตนเองและครอบครัว โดยที่ไม่ต้องรอพึ่งสวัสดิการจากภาครัฐ นอกจากนี้การสะสมเงินออมไว้ตั้งแต่วัยทำงาน จะช่วยลดความเสี่ยงต่อการมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะใช้จ่ายหลังเกษียณ

ปัจจุบันสังคมไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว ในระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมา โครงสร้างอายุของประชากรไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สวนทางกับจำนวนประชากรวัยเด็ก และวัยทำงาน ข้อมูลสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย ปี พ.ศ. 2557 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) 1 คนต่อจำนวนประชากรวัยแรงงาน (15-59 ปี) หรือเรียกว่า อัตราส่วนสูงวัย มีแนวโน้มลดลง จากประชากรวัยแรงงานประมาณ 10 คน ต่อผู้สูงอายุ 1 คน ในปี พ.ศ. 2513 เหลือเพียงคนวัยแรงงานประมาณ 4 คน ต่อผู้สูงอายุ 1 คน ในปี 2557 และคาดการณ์ว่า อัตราส่วนนี้จะลดลงเหลือเพียง 2 คนในอีก 25 ปีข้างหน้า จากสถานการณ์ดังกล่าว จะส่งผลต่อกำลังแรงงานของประเทศ และการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว

ข้อมูลการสำรวจประชากรสูงอายุปีก 2560 พบว่ามีผู้สูงอายุหนึ่งในสาม (ร้อยละ 34.3) ของผู้สูงอายุทั้งหมดที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน ในขณะที่ผู้สูงอายุถึงร้อยละ 36.7 ยังพึ่งพิงรายได้หลักในการดำรงชีพจากบุตร ร้อยละ 33.9 ยังพึ่งพิงรายได้จากการทำงานเป็นรายได้หลัก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุได้มีการเตรียมวางแผนการออมไว้ตั้งแต่เมื่อยังเป็นวัยทำงาน มีผู้สูงอายุเพียงร้อยละ 3.9 เท่านั้นที่อาศัยรายได้หลักจากการออมและทรัพย์สิน จากสถานการณ์ดังกล่าว แม้ว่าผู้สูงอายุกว่าสองในสามจะสามารถดำรงชีพอยู่ได้ด้วยรายได้จากบุตร หรือการทำงานก็ตาม แต่ก็ยังถือว่ามีความเสี่ยง เนื่องจากเป็นรายได้ที่ไม่แน่นอนที่ต้องหวังพึ่งจากลูกหลาน หรือหากสุขภาพไม่แข็งแรงอาจไม่สามารถทำงานหารายได้เพื่อยังชีพได้ การสะสมเงินออมไว้ตั้งแต่ตอนที่ทำงานจึงน่าจะเป็นแนวทางที่สร้างมั่นคงทางรายได้มากที่สุด

การศึกษานี้จึงเชื่อว่าความรู้ความเข้าใจในการจัดการการเงินส่วนบุคคลเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลต่อการออมเงินได้อย่างพอเพียงหลังเกษียณ นอกจากนี้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าแรงจูงใจในการออมและความรู้ทางการเงินน่าจะส่งผลต่อการออมพอเพียงหรือไม่อย่างไร การเลือกศึกษาครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจะช่วยให้เห็นภาพของพฤติกรรมกรรมการออมของครัวเรือนที่เป็นตัวแทนของคนวัยทำงานที่อยู่ในสังคมเมือง ที่มีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างรวดเร็ว ผลการศึกษาจะทำให้ทราบถึงปัจจัยสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้

ครัวเรือนมีการออมอย่างพอเพียงไว้ใช้ในยามเกษียณ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง และครอบครัวเมื่อยามเกษียณต่อไป

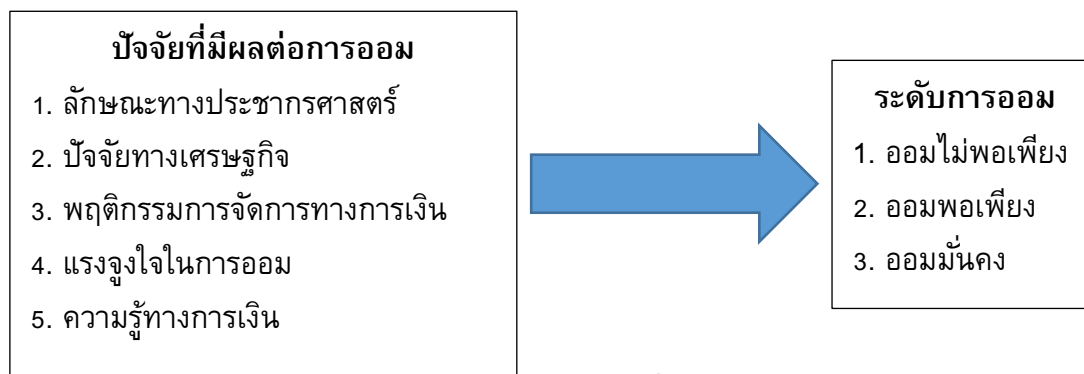
1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
- 1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

1.3 สมมติฐานการวิจัย

H1: ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน ปัจจัยแรงจูงใจในการออม และปัจจัยความรู้ทางการเงิน อย่างน้อย 1 ปัจจัย มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือน

1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพท 1.1 กรอบแนวคิด

1.5 ขอบเขตของโครงการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาสู่การออมที่พอเพียงของครัวเรือนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีจำนวนประชากรในปี 2561 ดังนี้ กรุงเทพมหานคร 5,676,648 สมุทรปราการ 1,326,608 คนปทุมธานี 1,146,092 คน สมุทรสาคร 577,964 คน นครปฐม 917,053 คน และนนทบุรี 1,246,295 คน รวมทั้งสิ้น 10,890,660 คน (กรมการปกครอง, 2561)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 400 คน โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

1.5.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ การวัดระดับการออมคิดเป็นสัดส่วนการออมต่อรายได้ของครัวเรือน โดยแบ่งระดับการออมเป็น 3 ระดับ ดังนี้ 1) การออมที่ไม่พอเพียง คือ การออมติดลบ 2) การออมพอเพียง คือ การออมไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ และ 3) การออมมั่นคง คือ สัดส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) แบ่งออกเป็น ตัวแปรด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการบริหารการเงินส่วนบุคคล และด้านความรู้ทางการเงิน

1) ตัวแปรด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือน

2) ตัวแปรด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ รายได้ จำนวนหนี้สิน การมีบ้านเป็นของตนเอง

3) ตัวแปรด้านการบริหารการเงินส่วนบุคคล ได้แก่ พฤติกรรมการหารายได้ การใช้จ่ายการออม และการลงทุน

4) ตัวแปรด้านแรงจูงใจในการออม

5) ตัวแปรด้านความรู้ทางการเงิน

1.5.3 ระยะเวลาในการวิจัย

การศึกษานี้เก็บข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2562

1.6 นิยามศัพท์

การบริหารการเงินส่วนบุคคล หมายถึง ทักษะการจัดการเงินของบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยเรื่องการจัดหาเงินรายได้เพื่อนำมาใช้ในการดำรงชีพของบุคคล พฤติกรรมการใช้จ่ายเงิน การออม และการลงทุน ที่ก่อให้เกิดผลดีสามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่ต้องการ

พฤติกรรมการหารายได้ คือ การใช้ความรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานหารายได้ หรือหารายได้เพิ่มเติมจากงานอดิเรก หรืออาชีพเสริมอื่น ๆ โดยสุจริต เช่น การสอนพิเศษ การขายของออนไลน์ ตัวแทนขายประกัน เป็นต้น

พฤติกรรมการใช้จ่าย คือ การรู้จักใช้จ่ายเงินอย่างชาญฉลาด เพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มเงินออม โดยคำนึงถึงการคิดก่อนซื้อ การเปรียบเทียบราคาก่อนซื้อ สรุปการใช้จ่ายอย่างสม่ำเสมอ ใช้น้อยกว่าหาได้ และคำนึงถึงความจำเป็นในการซื้อ เพื่อให้ใช้จ่ายเงินได้อย่างคุ้มค่ามากขึ้น

พฤติกรรมการออม หมายถึง การรู้จักเก็บออมก่อนใช้จ่าย โดยการแบ่งเงินส่วนที่จะออมไว้ก่อน ส่วนที่เหลือจึงนำไปใช้จ่าย โดยอาจแบ่งเงินไว้ใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ เช่น ออมเพื่อเหตุฉุกเฉิน ออมเพื่อไว้ใช้ยามเกษียณ ออมเพื่อซื้อสินค้า หรือการท่องเที่ยว และออมไว้เพื่อลงทุนเพิ่มรายได้

พฤติกรรมการลงทุน หมายถึง การนำเงินออมไปลงทุนในทางเลือกต่าง ๆ เพื่อสร้างผลตอบแทนที่สูงขึ้น เช่น หุ้น หุ้นกู้ ทองคำ พันธบัตร กองทุนรวม หรืออสังหาริมทรัพย์ โดยเลือกที่เหมาะสมกับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ผลการวิจัยที่ได้จะทำให้ทราบว่าครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีรูปแบบการออม และพฤติกรรมการจัดการทางการเงินอย่างไร ทำให้ทราบว่าในปัจจุบันมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อ การออมของครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อนำไปสู่การให้ความรู้ทางการเงิน และส่งเสริมการออมในแต่ละกลุ่ม

1.7.2 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์มหภาคเบื้องต้น หลักเศรษฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น และการบริหารการเงินบุคคล

1.7.3 สามารถนำผลการวิจัยไปวางแผนในการบริการวิชาการเกี่ยวกับการจัดการทางการเงินของครัวเรือน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาสู่การออมที่พอเพียงของครัวเรือนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการออม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออม โดยจะนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออม

2.2 แนวคิดเรื่องการวางแผนการเงินส่วนบุคคลและการจัดการทางการเงิน

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการออม

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการออม

การออม เป็นการแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งเก็บสะสมไว้สำหรับวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อไว้ใช้ในอนาคต เพื่อเวลาฉุกเฉิน เพื่อใช้ในสิ่งที่อยากได้หรืออยากทำ การออมส่วนใหญ่มักอยู่ในรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่อการสูญเสียเงินต้นต่ำ และได้รับผลตอบแทนไม่สูงนักเมื่อเทียบกับการลงทุน เช่น การฝากออมทรัพย์ การฝากประจำ การซื้อสลากออมทรัพย์ (ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย, ออนไลน์)

2.1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการออม

ทฤษฎีแบบจำลองวงจรชีวิต ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์เสนอแนะว่าบุคคลจะสะสมและใช้สินทรัพย์ไปตลอดช่วงชีวิตของเขาจนกระทั่งเกษียณอายุจากงาน บทบาทการออมของบุคคลจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากการออมที่มากหรือน้อยเกินไปมีผลต่อสถานะเศรษฐกิจ (Modigliani, 1992) โดยแบบจำลองวงจรชีวิตตั้งข้อสันนิษฐานว่าบุคคลทุกคนมีความฉลาดและใช้เหตุผลในการวางแผนชีวิตซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริโภค (การออม) และการสะสมทรัพย์สิน โดยคำนึงถึงอัตราประโยชน์ในระยะยาวตลอดช่วงชีวิต ตัวแปรที่สำคัญในแบบจำลองประกอบด้วยรายได้ การบริโภค การออม และทรัพย์สินหรือความมั่งคั่งซึ่งทั้งสี่ตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน เงินออมและความมั่งคั่งเพิ่มขึ้นตามรายได้และอายุในช่วงทำงาน ดังนั้นรายได้ตลอดช่วงชีวิตจึงมีความสำคัญในการกำหนดการออมและความมั่งคั่งของครัวเรือน โดยที่ครัวเรือนที่มีรายได้ตลอดช่วงชีวิตสูงกว่าจะมีสัดส่วนการออมสูงกว่าครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า (Dynan et al., 2004) ดังนั้นครัวเรือนจึงต้องตัดสินใจออม บริโภค หรือสะสมสินทรัพย์ในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร ได้แก่ บ้าน ที่ดิน โรงงาน ยานพาหนะ และสินทรัพย์ทางการเงิน ได้แก่ เงินฝากธนาคาร พันธบัตร หุ้น อีกทั้งการศึกษานี้ยังได้ใช้แนวคิด หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงชี้แนวทางการดำเนินชีวิตให้แก่ปวงชนชาวไทย เป็นแนวทางการดำรงชีวิตและการปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ คือ การพัฒนาที่ ตั้งอยู่บนทางสายกลางและมีความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง

ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วยการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ

2.2 แนวคิดเรื่องการวางแผนการเงินส่วนบุคคลและการจัดการทางการเงิน

การวางแผนการเงินส่วนบุคคล เป็นกระบวนการในการประเมินและปรับปรุงเพื่อให้เกิดฐานะทางการเงินที่มั่นคงของบุคคลด้วยการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องและการตัดสินใจของแต่ละบุคคล การวางแผนทางการเงินจะเกี่ยวข้องกับการจัดหาใช้ไปในทรัพยากร “เงิน” ของบุคคล เช่น การออม การลงทุน ตามเป้าหมายของบุคคล รางวัลของการจัดการทางการเงินที่เหมาะสมก็คือ การยกระดับมาตรฐานการดำรงชีวิตที่สูงขึ้นและมีความมั่นคงในชีวิต (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2553)

สนทยา เขมวีรัตน์ และ ดวงใจ เขมวีรัตน์ (2552) กล่าวถึงการวางแผนการเงินส่วนบุคคลว่า คือ การบริหารจัดการเงินหรือรายได้ที่ได้มา และใช้เงินนั้นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และนับเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำพาเราไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายทางการเงินได้

แนวคิดเรื่องการจัดการทางการเงินเป็นการอธิบายหลักการบริหารจัดการเงินเพื่อให้มีเงินใช้เพียงพอหลังเกษียณอายุ จากหนังสือเงินทองต้องวางแผน ตอน 4 รู้สู่ความมั่นคงยามเกษียณ ของตลาดหลักทรัพย์ ได้อธิบายถึง 4 วิธีสู่ความมั่นคงยามเกษียณ ได้แก่ รู้หา รู้เก็บ รู้ใช้ รู้ขยายดอกผล ดังนี้

1. รู้หา หรือ หาเงินเพิ่มเสริมรายได้ คือ การใช้ความรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานหารายได้เพิ่มเติมจากงานอดิเรก หรืออาชีพเสริมอื่น ๆ เช่น ครูสอนพิเศษ การขายของออนไลน์ ตัวแทนขายประกัน เป็นต้น ซึ่งรายได้เสริมที่เพิ่มขึ้นหากนำไปต่อยอดลงทุนเพิ่มเติมก็ยิ่งทำให้เกิดการขยายดอกผลของรายได้ต่อไป

2. รู้เก็บ หรือ เก็บออมก่อนใช้จ่าย คนส่วนใหญ่มักนำรายได้ส่วนที่เหลือจากการใช้จ่ายเป็นเงินออม ทำให้หลายคนไม่มีความสามารถในการออมหรือมีเงินออมไม่มากพอ เราสามารถสร้างวินัยทางการเงินออมได้ง่าย ๆ โดยการแบ่งเงินส่วนที่จะออมไว้ก่อน ส่วนที่เหลือจึงนำไปใช้จ่าย ตามสมการการออม ดังนี้

$$\text{รายได้} - \text{เงินออม} = \text{รายจ่าย}$$

ทุกครั้งที่เรามีเงินได้ ควรแบ่งเงินออมให้ได้อย่างน้อย 10% หรือมากกว่านั้น แล้วค่อยนำเงินส่วนที่เหลือไปใช้จ่ายตามที่ต้องการ โดยอาจแบ่งเงินไว้ใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ เช่น ออมเพื่อเหตุฉุกเฉิน ออมเพื่อไว้ใช้ยามเกษียณ ออมเพื่อซื้อสินค้า หรือการท่องเที่ยว และออมไว้เพื่อลงทุนเพิ่มรายได้

3. รู้จ่าย คือรู้จักใช้จ่ายเงินอย่างชาญฉลาด สร้างโอกาสเพิ่มเงินออม การใช้จ่ายเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองโดยไม่ยั้งคิดอาจทำให้มีปัญหาทางการเงินตามมา จึงควรยึด “กฎเหล็ก 5 ประการ” เพื่อให้ใช้จ่ายเงินได้อย่างคุ้มค่ามากขึ้น

กฎที่ 1 ตั้งงบก่อนใช้ เพื่อบังคับตัวเองให้ “คิดก่อนซื้อ”

กฎที่ 2 เปรียบเทียบก่อนซื้อ โดยถือคติว่า “ของดี มีราคาเหมาะสม”

กฎที่ 3 สรุปลืออย่างสม่ำเสมอ โดยสรุปการใช้จ่ายเงินอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย เพื่อเห็นพฤติกรรมการใช้เงินของตนเอง

กฎที่ 4 ใช้น้อยกว่าหาได้ หรืออย่าใช้จ่ายเกินตัว ควรใช้จ่ายให้น้อยกว่าเงินที่หาได้เสมอ

กฎที่ 5 ไม่ใช่ก็ไม่ซื้อ ต้องคำนึงถึงความจำเป็นในการซื้อ ถึงแม้จะมีโปรโมชั่นดี มีของแถม หรือลดราคา หากยังไม่ได้สินค้าใช้ก็ไม่ควรซื้อ

4. รัชชายุทธผล คือการนำเงินออมไปลงทุนในทางเลือกต่าง ๆ เพื่อสร้างผลตอบแทนที่สูงขึ้น เช่น หุ้น หุ้นกู้ ทองคำ พันธบัตร กองทุนรวม หรืออสังหาริมทรัพย์ โดยเลือกที่เหมาะสมกับความเสี่ยงที่เรายอมรับได้ ซึ่งต้องอาศัยหลัก 3 ข้อ ดังนี้

1) รู้จักตนเอง รู้ว่าจะลงทุนเพื่ออะไร มีระยะเวลาลงทุนนานแค่ไหน รับความเสี่ยงได้มากน้อยเพียงใด และต้องการผลตอบแทนเท่าไร

2) รู้จักเครื่องมือ รู้และเข้าใจคุณสมบัติ ข้อดี ข้อเสียของทางเลือกการลงทุนแต่ละประเภท เพื่อเลือกให้เหมาะกับตนเอง

3) รู้จังหวะลงทุน รู้ถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อทิศทางการลงทุน เช่น เศรษฐกิจ การเมือง และจิตวิทยาผู้ลงทุน

รัชนิกร วงศ์จันทร์ (2533) กล่าวถึง การจัดการทางการเงินหรือการวางแผนการเงินส่วนบุคคล หมายถึง การจัดระเบียบการเงินของบุคคล โดยรู้จักบริหารจัดการรายรับและรายจ่ายให้ เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากที่จะช่วยให้มีทักษะการเงินอย่างชาญฉลาด คือ การรู้จักหาเงิน การรู้จักออมเงิน การรู้จักใช้เงิน และการรู้จักทำให้เงินออกเงย หากขาดทักษะข้อใดข้อหนึ่งจะทำให้สมดุลทางการเงินสูญเสียไปและในที่สุดก็จะกลายเป็นปัญหาทางการเงิน

มนต์ทนา คงแก้ว ขวามาศ แก้วสุกใส และ นัฒพลพิชัย ดุลยวาทิต (2557) กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานในการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลไว้ 4 ประการ ได้แก่

1. บริหารการเงินเพื่อป้องกันผลกระทบจากเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน (Security) ในแต่ละคน มีความเสี่ยงไม่เหมือนกันหรืออาจไม่เท่ากัน ซึ่งมีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้การรับมือกับความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เช่น ความเสี่ยงจากการตกงาน ความเสี่ยงจากอุบัติเหตุ เป็นต้น ดังนั้น การจัดการการเงินส่วนบุคคลควรมีเงินเก็บไว้ใช้ยามจำเป็น เพื่อความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต เช่น การทำประกันชีวิต การประกันสุขภาพ เป็นต้น

2. บริหารการเงินเพื่อความมั่นคงของชีวิต (Stability) คือการใช้จ่ายไม่เกินรายได้ที่ได้รับ ไม่ใช่ใช้จ่ายเกินความจำเป็นและไม่สร้างหนี้ที่ไม่ก่อเกิดรายได้ เช่น การซื้อสินค้าราคาแพงผ่านบัตรเครดิต โดยคิดว่าในอนาคตจะมีรายได้เพิ่มพอจ่ายคืนได้ ถือว่าเป็นการนำเงินออมในอนาคตมาใช้ล่วงหน้า ในทางตรงกันข้ามหากภาระหนี้สินที่มีอยู่เป็นหนี้สินที่จะก่อให้เกิดรายได้ในอนาคต เช่น ซื้ออสังหาริมทรัพย์ ถือเป็นการลงทุน สำหรับการบริหารการเงินเพื่อสร้างความมั่นคง สามารถทำได้โดยการทำงานประมาณรายจ่าย ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่ามียอดรายได้เท่าใด ควรจะใช้จ่ายเท่าใดและควรจะเก็บออมเท่าใด

3. บริหารการเงินเพื่อสร้างความมั่นคง (Growth) เมื่อสามารถบริหารการเงินให้มั่นคง เพื่อมีไว้ใช้ยามจำเป็นได้แล้ว ก็สามารถนำเงินมาคิดสร้างความมั่งคั่งให้แก่ตนเองได้ โดยเริ่มจากการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การลงทุนในกองทุน ตราสารเงิน พันธบัตรรัฐบาล หุ้น กองทุนรวมประเภทต่าง ๆ อสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น ในช่วงการลงทุนครั้งแรก ควรเริ่มลงทุนจากจำนวนเงินน้อยก่อนเพื่อประเมินว่ามีความเข้าใจมากน้อยเพียงใดแล้วค่อยเพิ่มขึ้น เพื่อความไม่ประมาท

4. การป้องกันและบริหารความมั่นคง (Protection and Management) หลังจากที่มีการลงทุนแล้วประสบความสำเร็จแล้ว สิ่งที่ต้องทำต่อไปก็คือ การรักษาระดับความมั่นคงให้คงอยู่ต่อไปอย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น หาที่ปรึกษาทางการเงินให้มาดูแลความมั่นคง การทำประกันอัคคีภัยสำหรับอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นัคมน อ่อนพุทธา วิมล หลักรัตน์ ญาณิศา ศรีบุญเรือง และจักรพันธ์ โสมะเกษตริน (2561) ทำการศึกษาเรื่องการจัดการการเงินในครัวเรือนของประชาชนในเขตตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร เพื่อศึกษาการจัดการการเงินในครัวเรือนของประชาชนในเขตตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร เก็บข้อมูลจากประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำนวนทั้งหมด 2,943 ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างมีทั้งสิ้น 352 ราย ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการเงินในครัวเรือนของประชาชนในเขตตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ในภาพรวมอยู่ระดับมาก โดยหัวหน้าครัวเรือนมีการวางแผนจัดการการเงินในครัวเรือนมากที่สุด รองลงมาคือ การจัดการการออมในครัวเรือน และการจัดการหนี้สินในครัวเรือน ตามลำดับ ครัวเรือนมีการจัดการการออม การวางแผนการเงิน และการจัดการหนี้สินในครัวเรือนในภาพรวมระดับมาก

ชฎาพร คุณชื่น (2560) ทำการศึกษาเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลในเขตกรุงเทพมหานครและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินโดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายการด้านการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดและมาก โดยเรียงลำดับได้จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการออม 2) ด้านการใช้จ่าย 3) ด้านรายได้ และ 4) ด้านการลงทุน ในส่วนของปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล พบว่าปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจในการวางแผนทางการเงินส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลในเขตกรุงเทพมหานคร

พัชรพรรณ อังศธรมรัตน์ (2560) ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการออมของบุคคลวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของบุคคลวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการออมของบุคคลวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยภาพรวม พบว่า บุคคลวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลให้ความสำคัญด้านวัตถุประสงค์ของการออมในระดับมาก ด้านรูปแบบของการออมให้ระดับ

ความสำคัญปานกลาง และด้านความถี่ของการออมในแต่ละเดือนคิดเป็นร้อยละ 22.32 ของรายได้ ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของบุคคลวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า บุคคลวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีเพศ อายุ ต่างกัน มีพฤติกรรมการออมไม่ต่างกัน บุคคลวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครที่มีสถานภาพ การสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่างก็มีพฤติกรรม การออมต่างกัน

ติเรก ปัทมสิริวัฒน์ (2557) ศึกษาพฤติกรรมการออม ความมั่งคั่งของครัวเรือน และปัญหา การขาดหลักประกันทางสังคม (บำนาญผู้สูงอายุ) โดยใช้การประมาณความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างด้วย แบบจำลองเศรษฐกิจ (tree-stage least squares) จากฐานข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและ สังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2552 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการออม แตกต่างกันตามกลุ่มอายุ ชนชั้นรายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา เป็นต้น ซึ่งพบว่าครัวเรือนร้อยละ 26 มีการออมติดลบ โดยพยายามวิเคราะห์ผลการออมไม่พอเพียงของครัวเรือน (การออมติดลบ) นอกจากนี้ยังพบว่า การออมไม่พอเพียงอาจจะเกิดกับครัวเรือนทุกระดับ แม้แต่ในครัวเรือนที่มีรายได้ สูงก็มีโอกาสที่จะออมไม่พอเพียงเช่นกัน และเหตุผลในการออมของครัวเรือนขึ้นอยู่กับแรงจูงใจใน การออม ความหวังดีของพ่อแม่และความตั้งใจถ่ายโอนมรดกให้ลูกหลาน การได้รับมรดกจากบุพการี ใน 10 ปีที่ผ่านมา และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งสะท้อนทุนทางสังคม และ พฤติกรรมกลุ่มซึ่งส่งผลต่อการออมรายบุคคล

จันทร์เพ็ญ บุญฉาย (2552) ทำการศึกษาเรื่องการจัดการการเงินส่วนบุคคล : กรณีศึกษา เฉพาะกลุ่มวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อต้องการศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของกลุ่ม บุคคลวัยทำงานและวัดความรู้ความเข้าใจที่มีต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่าง เป็นกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 512 ตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่ม ตัวอย่างร้อยละ 51.5 มีวินัยด้านการเงิน โดยเมื่อเปรียบเทียบรายได้ และรายจ่าย พบว่ามีรายได้ กับรายจ่ายในระดับพอ ๆ กัน กรณีเมื่อทราบว่าเงินสดจะขาดมือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะลด ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลง ซึ่งสอดคล้องกันในทุกระดับของรายได้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 30.8 วางแผนเปอร์เซ็นต์การออมอยู่ในช่วง 6 – 10% ของรายได้ ซึ่งกลุ่มนี้ส่วนใหญ่สามารถออมได้ เพียงระยะสั้น ๆ อย่างไรก็ดี กลุ่มตัวอย่างยังมีเป้าหมายในการออมที่ชัดเจน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 52.0 มีวิธีการแก้ปัญหากรณีค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้ โดยลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลง รองลงมา หารายได้เสริมเพื่อเพิ่มรายได้ และการจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย เพื่อดูรายละเอียดในแต่ละ เดือน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการจัดการการเงินที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ การใช้ จ่ายเท่าที่จำเป็น รองลงมาต้องมีการวางแผนใช้จ่ายในแต่ละเดือน และมีวินัยในการออม

จิตติมา พลัปปลึง (2550) ศึกษาการออมของครัวเรือนในจังหวัดนครปฐม กรณีศึกษา เปรียบเทียบอำเภอดอนตูมและอำเภอยุทธมณฑล โดยการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นแบบพหุ (Multiple Linear Regression Analysis) คำนวณเงินออมจากรายได้ต่อเดือนลบค่าใช้จ่ายใน

การบริโภคต่อเดือนเพื่อกำหนดเป็นตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระ ได้แก่ รายได้ครัวเรือน อายุและ อาชีพหัวหน้าครัวเรือน จำนวนผู้พึ่งพิงของครัวเรือน และเขตที่อยู่อาศัยของครัวเรือน พบว่า รายได้ที่แตกต่างกันของครัวเรือนทั้งสองอำเภอทำให้มีสัดส่วนการออมที่แตกต่างกันด้วย หัวหน้าครัวเรือนที่มี อาชีพเกษตรกรรมมีสัดส่วนการออมที่ต่ำกว่าอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ แต่ทั้งสอง อำเภอมีรูปแบบการออมที่คล้าย ๆ กัน คือ เก็บเงินไว้ใช้ยามชรา ส่วนเหตุผลอันดับแรกที่ไม่มีการออม คือ มีรายได้น้อยจึงไม่มีเงินเหลือฝาก อันดับรอง คือ อ่านหรือเขียนหนังสือไม่ได้ (ดอนตูม) อัตรา ดอกเบี้ยเงินฝากต่ำเกินไป (พุทธรักษา) นอกจากนี้ครอบครัวกว่าครึ่งยังไม่เคยทำบัญชีครัวเรือน และสรุปว่ารายได้ของครัวเรือนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อการกำหนดการออมสอดคล้องกับทฤษฎีทาง เศรษฐศาสตร์

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้สรุปการทบทวนวรรณกรรมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามกรอบแนวคิดของแนวทางการพัฒนาสู่การออมที่พอเพียงของครัวเรือนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อเป็นแนวทาง ในการกำหนดว่าตัวแปรแต่ละตัวมีอิทธิพลต่อการออมอย่างไร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

เพศ ผลการศึกษาของ อุบลวรรณ ขุนทอง และบุญธรรม ราชรักษ์ (2563) ทำการศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมเพื่อการวางแผนการเกษียณของกลุ่มประชาชนทั่วไปกับกลุ่ม ข้าราชการพบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมด้านจำนวนเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนในกลุ่ม ข้าราชการ

อายุ ผลการศึกษาของ อุบลวรรณ ขุนทอง และบุญธรรม ราชรักษ์ (2563) พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมด้านจำนวนเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนในกลุ่มข้าราชการและ ประชาชนทั่วไป เช่นเดียวกับ มุกดา โควิทกุล (2558) ที่พบว่าอายุมีความสัมพันธ์พฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออม

ระดับการศึกษา มีหลายการศึกษาที่พบว่าระดับการศึกษาส่งผลต่อปริมาณเงินออม เช่น Meleese (2015) พบว่าระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมีผลต่อการออมของของครัวเรือน ชนบท เช่นเดียวกับ มุกดา โควิทกุล (2558) พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์พฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออมและสัดส่วนเงินออม และ นันทกา นันทวิสัย (2552) พบว่าระดับการศึกษาของ หัวหน้าครัวเรือนในระดับอุดมศึกษามีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อการกำหนดการออมของครัวเรือน นอกภาคเกษตร

สถานภาพสมรส สถานภาพสมรสที่ต่างกันอาจส่งผลต่อระดับการออมที่แตกต่างกัน เช่น การศึกษาของ อุบลวรรณ ขุนทอง และบุญธรรม ราชรักษ์ (2563) พบว่า สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมด้านจำนวนเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนในกลุ่มข้าราชการและ ประชาชนทั่วไป เช่นเดียวกับการศึกษาของ มุกดา โควิทกุล (2558) พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์ พฤติกรรมการออมด้านจำนวนเงินออม

จำนวนบุตร จำนวนบุตรที่เพิ่มขึ้นอาจสร้างภาระทางการเงินให้กับครัวเรือน เช่น การศึกษาของ วรเวชม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ (2552) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยกำหนด พฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำในประเทศไทย พบว่า จำนวนบุตรส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อ พฤติกรรมการออม ผู้มีงานทำจะมีแนวโน้มเป็นผู้ที่ไม่ออมเงินหากมีบุตรมากขึ้น เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายที่

เกี่ยวข้องกับการมีบุตรเพิ่มขึ้นตาม นอกจากนี้ยังพบว่าจำนวนบุตรที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้อัตราการออมของผู้มีงานทำลดลง

จำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือน ผู้พึ่งพิงในครัวเรือน ได้แก่ เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และผู้พิการ ซึ่งอาจสร้างภาระทางการเงินให้กับครัวเรือนเนื่องจากไม่อยู่ในกำลังแรงงาน เช่น การศึกษาของ อุบลวรรณ ขุนทอง และบุญธรรม ราชรักษ์ (2563) พบว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องดูแลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนทั่วไป เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ ชลธิชา อัครนิรันดร์ (2552) : วิศิษฐ์ บิลมาศ และ สุพิชชา โชติกำจร (2557) ที่พบว่า หากครัวเรือนมีจำนวนผู้ที่พึ่งพิงมากขึ้นจะทำให้มีภาระค่าใช้จ่ายมากขึ้น นำไปสู่ระดับการออมที่ลดลง

อาชีพ อาชีพที่แตกต่างกันอาจส่งผลต่อระดับการออม เช่นการศึกษาของ มุกดา โคหวกุล (2558) เรื่องการจัดการการเงินส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากร ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมด้านจำนวนเงินออมและสัดส่วนเงินออม

รายได้ รายได้ที่เพิ่มขึ้นช่วยสร้างความสามารถในการออมให้เพิ่มขึ้นตาม เช่นการศึกษาของ อุบลวรรณ ขุนทอง และบุญธรรม ราชรักษ์ (2563) พบว่ารายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมด้านจำนวนเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนในกลุ่มข้าราชการและประชาชนทั่วไป พฤติกรรมการออมส่วนบุคคลได้รับอิทธิพลโดยตรงจากปัจจัยรายได้ในทิศทางบวก เช่นเดียวกับการศึกษาของ ศิวัชกร ฤณาเพ็ญ (2560) พบว่ารายได้ต่อเดือนมีผลต่อพฤติกรรมการออมด้านขนาดของเงินออม และสัดส่วนของเงินออมต่อรายได้ต่อเดือนของคน Gen Y ในแนวทางเดียวกับการศึกษาของ มุกดา โคหวกุล (2558) พบว่ารายได้มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการออมด้านจำนวนเงินออมและสัดส่วนเงินออม

จำนวนหนี้สิน จำนวนหนี้สินที่เพิ่มขึ้นทำให้ความสามารถในการออมลดลง เช่นการศึกษาของ วรเวศม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ (2552) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำในประเทศไทย พบว่า การกู้ยืมเงินจะมีแนวโน้มทำให้ผู้มีงานทำกลายเป็นผู้ไม่มีเงินออมและส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเงินระยะยาวเพื่อการดำรงชีวิตยามชราภาพที่น้อยลง รวมทั้งทำให้อัตราการออมลดลงด้วย เช่นเดียวกับ นันทกา นันทวิสัย (2552) ศึกษาเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร พบว่า จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนมีผลต่อการออมในเชิงลบในกลุ่มครัวเรือนนอกภาคเกษตร

การมีบ้านเป็นของตนเอง การไม่มีบ้านเป็นของตนเองจำเป็นต้องใช้เงินในการผ่อนชำระสำหรับการซื้อที่อยู่อาศัยหรือเสียด่านเช่าที่อยู่อาศัยซึ่งจะส่งผลทำให้ระดับการออมลดน้อยลงเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่มีบ้านเป็นของตนเอง เช่น การศึกษาของ ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และสุวิมล เสงพัฒนา (2556) พบว่าการมีบ้านเป็นของตนเองมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับการออมของครัวเรือน

การบริหารการเงินส่วนบุคคล การบริหารการเงินที่ดีย่อมส่งผลให้มีการจัดการที่ดีของรายได้ รายจ่าย เงินออม และการลงทุน นำไปสู่ความมั่งคั่งที่เพิ่มขึ้น เช่นการศึกษาของ มุกดา โคหวกุล (2558) การจัดการการเงินส่วนบุคคล ด้านความรู้ความเข้าใจการจัดการ การเงินส่วนบุคคล รูปแบบการจัดการการเงินส่วนบุคคล และการวางแผนการจัดการการเงิน ส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมด้านจำนวนเงินออม

แรงจูงใจในการออม การมีวัตถุประสงค์ในการออมที่ชัดเจนจะสร้างแรงผลักดันให้การออมประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เช่นการศึกษาของ ปิยรัตน์ กฤษณามระ พัทธราลัย ชัยปาณี เมธิณี วณิกกุล รัฐชัย ศีลาเจริญ และนาถฤดี ศุภกิจจารักษ์ (2554) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีวัตถุประสงค์หลักของการออม คือ ออมเพื่อไว้ใช้จ่ายหลังเกษียณอายุมากที่สุด รองลงมาคือ ออมเพื่อเป็นทุนการศึกษาบุตร เพื่อซื้อที่อยู่อาศัย เพื่อเป็นค่ารักษาพยาบาล และเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน นอกจากนี้การศึกษาของ มุกดา โคหวกุล (2558) ทำการศึกษาเรื่องการจัดการการเงินส่วนบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเหตุผลหลักในการออมมากที่สุด ใน 3 อันดับ คือ เพื่อไว้ใช้ยามฉุกเฉิน เพื่อไว้ใช้รักษาพยาบาลในยามเจ็บป่วย และเพื่อการท่องเที่ยว

ความรู้ทางการเงิน ความรู้ทางการเงินช่วยส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการด้านการเงิน การศึกษาของ จันทะสุก ลาตสะอาด โรจนา ธรรมจินดา และสุจรรยพันธ์ สุวรรณพันธ์ (2561) พบว่าปัจจัยความรู้ทางการเงินส่งผลโดยตรงต่อทัศนคติที่นำไปสู่การออม เช่นเดียวกับการศึกษาของ วิไล เอื้อปิยฉัตร (2560) พบว่าระดับความรู้ทางการเงินที่เพิ่มขึ้นมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของระดับการออม ในแนวทางเดียวกับการศึกษาของ ศิวัช กรุณาเพ็ญ (2560) พบว่าความรู้ทางการเงินมีผลต่อระดับการออมของคน Gen Y ความรู้ความเข้าใจและใส่ใจในเรื่อง การเงิน เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ Gen Y สามารถใช้ผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เหมาะสม มองเห็นความเสี่ยง และลดความเสี่ยง มีพฤติกรรมทางการเงินที่ดีสามารถบรรลุเป้าหมายการออมของตนเองได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาสู่การออมที่พอเพียงของครัวเรือนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาสู่การออมที่พอเพียงของครัวเรือนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลได้กำหนดขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และสมุทรสาคร ใช้ข้อมูลจำนวนประชากรจากข้อมูลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยในปี 2561

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล แต่เนื่องจากไม่ทราบข้อมูล ผู้วิจัยได้คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่ไม่ทราบจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Cochran (1996, p.2) กรณีไม่ทราบค่าสัดส่วนของประชากร หรือ $p = 0.05$

$$\text{ใช้สูตร} \quad n = \frac{Z^2}{4e^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

p = สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร

e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

z = ค่า z ที่ระดับความเชื่อมั่นหรือระดับนัยสำคัญ

$$\text{แทนค่า} \quad n = \frac{Z^2}{4e^2}$$

$$n = \frac{(1.96)^2}{4(0.05)^2}$$

$n = 384.16 = 384$ ตัวอย่าง ในการศึกษานี้กำหนดจำนวนการใช้ขนาดตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละจังหวัด หลังจากได้จำนวนตัวอย่างในแต่ละจังหวัด ทำการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยแจกแบบสอบถามตามจังหวัดที่ได้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างไว้ ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากร สัดส่วน และจำนวนตัวอย่าง

จังหวัด	จำนวนประชากร	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวนตัวอย่าง
กรุงเทพมหานคร	5,676,648	52.12	208
สมุทรปราการ	1,326,608	12.18	49
นนทบุรี	1,246,295	11.45	46
ปทุมธานี	1,146,092	10.52	42
นครปฐม	917,053	8.42	34
สมุทรสาคร	577,964	5.31	21
รวม	10,890,660	100.00	400

ที่มา: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2561.

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากครัวเรือน โดยการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยตามวิธีการและให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ซึ่งใช้แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ จังหวัดที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัย เพศ อายุ สถานภาพสมรส การมีบุตร จำนวนบุตร จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือน และระดับการศึกษาสูงสุด โดยใช้แบบสำรวจรายการ (check list) และแบบคำตอบสั้น ๆ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน การมีหนี้สินของครัวเรือน จำนวนหนี้สินของครัวเรือน วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมประเภทของการกู้ยืม (ในระบบ/นอกระบบ) กรรมสิทธิ์ที่พักอาศัย และช่องทางการรับรู้ข่าวสารด้านการออมและการลงทุน โดยใช้แบบสำรวจรายการ (check list) และแบบคำตอบสั้น ๆ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามด้านการบริหารการเงินส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย

- 1) พฤติกรรมด้านการหารายได้
- 2) พฤติกรรมด้านการใช้จ่าย

3) พฤติกรรมด้านการออม

4) พฤติกรรมด้านการลงทุน

ในส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ใช้การวัดมาตราส่วน 5 ระดับ ดังนี้

ระดับของพฤติกรรม คะแนน

ปฏิบัติเป็นประจำ 5

ปฏิบัติบ่อย ๆ 4

ปฏิบัติบางครั้ง 3

ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง 2

ไม่เคยปฏิบัติเลย 1

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการออม ได้แก่ แรงจูงใจในการออมเพื่อเหตุฉุกเฉิน ออมเพื่อใช้ในยามชราภาพ ออมเพื่อใช้ในยามเจ็บป่วย ออมเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย ออมเพื่อซื้อสินทรัพย์ ออมไว้เพื่อเป็นมรดกตกทอด

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางการเงิน ประกอบด้วยคำถาม 3 ข้อ ที่ใช้วัดความรู้พื้นฐานทางการเงิน ได้แก่ ด้านการบริหารความเสี่ยง ความรู้ด้านเงินเฟ้อ และความรู้ด้านดอกเบี้ยทบต้น

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการรับความช่วยเหลือจากสถาบันการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

1) ความรู้ด้านการประกอบอาชีพ

2) ความรู้ด้านการออม

3) ความรู้ด้านการลงทุน

4) ความรู้ด้านการวางแผนทางการเงินเพื่อใช้จ่ายหลังเกษียณ

3.2.2 การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือประกอบด้วย การหาความเที่ยงตรง (Validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการ ดังนี้

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบเนื้อหา และโครงสร้างแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงสำนวนภาษาที่ใช้ให้ชัดเจนเหมาะสมใหม่อีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมทั้งตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาปรับปรุงสำนวนภาษาที่ใช้ให้ชัดเจนเหมาะสมอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยไปทำการทดสอบ (Try-out) จำนวน 30 ชุด กับกลุ่มประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบว่าคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการตลอดจนมีความเหมาะสมหรือไม่ มีความยากง่ายเพียงไร จากนั้นจึงนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจากโปรแกรมสำเร็จรูปโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha)

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้างนี้จะใช้สถิติพรรณนา และสถิติอนุมาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 สถิติพรรณนา ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.3.2 สถิติอนุมาน ใช้แบบจำลองการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบลำดับ (Ordered Probit Regression) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

แบบจำลองการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบลำดับ (Ordered Probit Regression)

สำหรับการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาสู่การออมที่พอเพียงของครัวเรือนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจะใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบลำดับ (Ordered Probit Regression) เนื่องจากเป็นแบบจำลองที่มีตัวแปรตามมีลำดับชั้นเรียงต่อกัน เช่น ระดับความพึงพอใจที่เรียงกันตั้งแต่ ชอบน้อยที่สุด ชอบน้อย ชอบปานกลาง ชอบมาก ชอบมากที่สุด เป็นต้น หรือตัวแปรตามแบบอื่น ๆ เช่น เกรดเฉลี่ย การให้ rating บริษัท เป็นต้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ออนไลน์) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการออมของครัวเรือน กำหนดให้ตัวแปรตามเป็นตัวแปรเชิงกลุ่มแบบอันดับสเกล 3 อันดับ (ordinal scale) ซึ่งจะให้ค่าการกระประมาณที่ถูกต้องและไม่เอนเอียงมากกว่าการวิเคราะห์แบบการถดถอยโลจิสติกแบบหลายทาง (Multinomial Logistic Regression) (Greene, 2008. อังโน เยาวรัตน์ ศรีวรานันท์, 2554)

แบบจำลอง Ordered Probit เป็นการวิเคราะห์ตัวแปรทางเลือกออกเนกนาม (Multinomial Choice Variables) แบบจำลองนี้ถูกสร้างขึ้นมาในลักษณะการถดถอยแฝง (Latent Regression) ซึ่งในการศึกษาค้างนี้ได้ใช้แบบจำลอง Ordered Probit ในการประมาณค่า โดยที่ในแต่ละระดับคือ การเปลี่ยนแปลงของระดับการออมที่แบ่งออกเป็น 3 ลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 1 (การออมติดลบ) ใช้แทนการออมไม่พอเพียง ลำดับที่ 2 (ออมได้ไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้) ใช้แทนการออมพอเพียง ลำดับที่ 3 (ออมได้เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้) ใช้แทนการออมมั่นคง

แบบจำลองตัวแปรที่มีการวัดแบบเรียงลำดับ (Ordered Response Model) พิจารณาแบบจำลอง ซึ่งแบบจำลองไม่มี Intercept เราสามารถเขียนแบบจำลองแบบเรียงลำดับได้ ดังสมการ

$$y_i^* = \beta_i' x_i + u_i \quad \text{สมการที่ (3.1)}$$

โดยที่ y_i^* = 1, เมื่อครัวเรือนที่ i มีการออมติดลบ
 = 2, เมื่อครัวเรือนที่ i ออมได้ไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้
 = 3, เมื่อครัวเรือนที่ i ออมได้เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้

β_i' = ค่าพารามิเตอร์

x_i = เวกเตอร์ค่าตัวแปรอิสระที่อธิบายระดับการออมของครัวเรือน

u_i = ตัวแปรสุ่มคลาดเคลื่อน

เมื่อ u_i มีการแจกแจงแบบปกติมาตรฐาน (Standard Normal Distribution: $u_i \sim N(0,1)$) สามารถหาค่าความน่าจะเป็นหรือโอกาสที่ครัวเรือนรายที่ i มีระดับการออมต่าง ๆ ดังนี้

1) ความน่าจะเป็นที่ครัวเรือนรายที่ i มีการออมติดลบ สามารถเขียนได้ดังสมการที่ (3.2)

$$\begin{aligned} P(y_i = 1|x_i) &= P(y_i^* \leq \alpha_1) \\ &= P(\beta_i' x_i + u_i \leq \alpha_1) \\ &= P(u_i \leq \alpha_1 - \beta_i' x_i) \\ &= \Phi(\alpha_1 - \beta_i' x_i) \end{aligned} \quad \text{สมการที่ (3.2)}$$

โดยที่ $\Phi(\cdot)$ คือ Cumulative Standard Normal Distribution

และกำหนดให้ตัวแปรสุ่มที่มีการแจกแจงแบบปกติมาตรฐานคือ s

$$\begin{aligned} \text{และ} \quad \phi(s) &= \text{Standard Normal Distribution} \\ &= \frac{1}{\sqrt{2\pi}} e^{-\frac{s^2}{2}} \end{aligned}$$

$$\text{จะได้ว่า } \Phi(\alpha_1 - \beta_i' x_i) = \int_{-\alpha}^{\alpha_2 - \beta_i' x_i} \phi(s) ds$$

2) ความน่าจะเป็นที่ครัวเรือนรายที่ i ออมได้ไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ สามารถเขียนได้ดังสมการที่ (3.3)

$$\begin{aligned} P(y_i = 2|x_i) &= P(\alpha_1 < y_i^* \leq \alpha_2) \\ &= P(\alpha_1 < \beta_i' x_i + u_i \leq \alpha_2) \\ &= P(\alpha_1 - \beta_i' x_i < u_i \leq \alpha_2 - \beta_i' x_i) \\ &= P(u_i \leq \alpha_2 - \beta_i' x_i) - P(u_i < \alpha_1 - \beta_i' x_i) \end{aligned}$$

สมการที่ (3.3)

3) ความน่าจะเป็นที่ครัวเรือนรายที่ i ออมได้เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ สามารถเขียนได้ดังสมการที่ (3.4)

$$\begin{aligned} P(y_i = 3|x_i) &= P(y_i^* > \alpha_2) \\ &= P(\beta_i' x_i + u_i > \alpha_2) \\ &= P(u_i > \alpha_2 - \beta_i' x_i) \\ &= 1 - \Phi(\alpha_2 - \beta_i' x_i) \end{aligned} \quad \text{สมการที่ (3.4)}$$

ค่าพารามิเตอร์ α_1, α_2 และ β_i' สามารถประมาณค่าด้วยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด โดยฟังก์ชันความน่าจะเป็นสำหรับตัวอย่างที่ i คือ สมการดังนี้ (3.5)

$$li(\alpha_1, \alpha_2, \beta_i') = 1[y_i = 0] \ln \Phi(\alpha_1 - \beta_i' x_i) + 1[y_i = 1] \ln \{\Phi(\alpha_2 - \beta_i' x_i) - \Phi(\alpha_1 - \beta_i' x_i)\} + 1[y_i = 2] \ln(1 - \Phi(\alpha_2 - \beta_i' x_i)) \quad \text{สมการที่ (3.5)}$$

$$\text{โดยที่ } 1[y_i = 1] = \begin{cases} 1 & \text{เมื่อ } y_i = 1 \\ 0 & \text{เมื่อ } y_i = 2, 3 \end{cases}$$

$$1[y_i = 2] = \begin{cases} 1 \text{ เมื่อ } y_i = 2 \\ 0 \text{ เมื่อ } y_i = 1, 3 \end{cases}$$

$$1[y_i = 3] = \begin{cases} 1 \text{ เมื่อ } y_i = 3 \\ 0 \text{ เมื่อ } y_i = 1, 2 \end{cases}$$

ซึ่งตัวประมาณค่าพารามิเตอร์ α_1, α_2 และ β'_i เรียกว่า “Ordered Probit Model” โดยตัวประมาณค่าพารามิเตอร์ α_1, α_2 มีความสำคัญ คือ เป็นตัวที่ส่งผลกระทบต่อการประมาณค่าความน่าจะเป็น และค่า Partial Effect หรือ Marginal Effect (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2561)

การพิจารณา Partial Effect หรือ Marginal Effect กรณีแบบจำลอง เรียกว่า “Ordered Probit Model สามารถเขียนได้ดังสมการที่ 3.6 – 3.8

$$\frac{dp_1(x)}{dx} = -\beta_1 \phi(\alpha_1 - \beta'_i x) \quad \text{สมการที่ (3.6)}$$

$$\frac{dp_2(x)}{dx} = \beta'_i [\phi(\alpha_1 - \beta'_i x) - \phi(\alpha_2 - \beta'_i x)] \quad \text{สมการที่ (3.7)}$$

$$\frac{dp_3(x)}{dx} = \beta_1 \phi(\alpha_2 - \beta'_i x) \quad \text{สมการที่ (3.8)}$$

งานวิจัยครั้งนี้วัดการเปลี่ยนแปลงของค่าความน่าจะเป็นที่ครัวเรือนจะมีเงินออม เมื่อตัวแปรอิสระเปลี่ยนแปลงไป โดยค่า marginal effect สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อค่าตัวแปรอิสระเชิงปริมาณเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วยจากค่าเฉลี่ย (mean) หรือตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรหุ่น (dummy variable) เปลี่ยนแปลงไปจาก 0 เป็น 1 จะมีผลต่อความน่าจะเป็นในการเพิ่มระดับการออม หากมีเครื่องหมายบวกจะทำให้ทราบว่าตัวแปรอิสระนั้นส่งผลให้มีระดับการออมเพิ่มขึ้น หากมีเครื่องหมายลบจะส่งผลในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยโลจิสติกแบบลำดับได้ ดังนี้

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4 + \beta_5 X_5 + e_i$$

โดยที่ Y = ระดับการออม

X_1 = ตัวแปรด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์

X_2 = ตัวแปรด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจ

X_3 = ตัวแปรด้านพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน

X_4 = ตัวแปรด้านแรงจูงใจในการออม

X_5 = ตัวแปรด้านความรู้ทางการเงิน

e_i = ค่าความคลาดเคลื่อน

สำหรับนิยามของตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้ สามารถอธิบายได้ ดังนี้

ระดับการออม ให้มีค่าเท่ากับ 1 คือ มีการออมติดลบ ให้มีค่าเท่ากับ 2 คือ ออมไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ และให้มีค่าเท่ากับ 3 คือ สัดส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20

เพศชาย ให้มีค่าเท่ากับ 1 กรณีเป็นเพศชาย และ 0 กรณีเป็นเพศหญิง

อายุ คือ อายุ (ปี)

สถานภาพโสด ให้มีค่าเท่ากับ 1 กรณีมีสถานภาพสมรสโสด และกรณีอื่นเป็น 0

จำนวนบุตร คือ จำนวนบุตร (คน)

จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ให้มีค่าเท่ากับ 1 กรณีจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป และกรณีอื่นเป็น 0

จำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือน คือ จำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือน (คน)

รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน คือ รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน (บาท)

จำนวนหนี้สินของครัวเรือน คือ จำนวนหนี้สินของครัวเรือน (บาท)

ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ให้มีค่าเท่ากับ 1 กรณีมีอาชีพข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และกรณีอื่นเป็น 0

พฤติกรรมด้านหารายได้ คือ คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมด้านหารายได้

พฤติกรรมด้านการใช้จ่าย คือ คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมด้านการใช้จ่าย

พฤติกรรมด้านการออม คือ คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมด้านการออม

พฤติกรรมด้านการลงทุน คือ คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมด้านการลงทุน

แรงจูงใจในการออมเพื่อเหตุฉุกเฉิน ให้มีค่าเท่ากับ 1 กรณีมีแรงจูงใจในการออมเพื่อเหตุฉุกเฉิน และกรณีอื่นเป็น 0

แรงจูงใจในการออมเพื่อใช้ในยามชราภาพ ให้มีค่าเท่ากับ 1 กรณีมีแรงจูงใจในการออมเพื่อใช้ในยามชราภาพ และกรณีอื่นเป็น 0

แรงจูงใจในการออมเพื่อใช้ในยามเจ็บป่วย ให้มีค่าเท่ากับ 1 กรณีมีแรงจูงใจในการออมเพื่อใช้ในยามเจ็บป่วย และกรณีอื่นเป็น 0

แรงจูงใจในการออมเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย ให้มีค่าเท่ากับ 1 กรณีมีแรงจูงใจในการออมเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย และกรณีอื่นเป็น 0

แรงจูงใจในการออมเพื่อซื้อสินทรัพย์ ให้มีค่าเท่ากับ 1 กรณีมีแรงจูงใจในการออมเพื่อซื้อสินทรัพย์ และกรณีอื่นเป็น 0

แรงจูงใจในการออมเพื่อเป็นมรดกตกทอด ให้มีค่าเท่ากับ 1 กรณีมีแรงจูงใจในการออมเพื่อเป็นมรดกตกทอด และกรณีอื่นเป็น 0

แรงจูงใจในการออมอื่น ๆ ให้มีค่าเท่ากับ 1 กรณีมีแรงจูงใจในการออมอื่น ๆ และกรณีอื่นเป็น 0

ความรู้ทางการเงินในระดับมาก ให้มีค่าเท่ากับ 1 กรณีมีความรู้ทางการเงินในระดับมาก และ
กรณีอื่นเป็น 0

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาสู่การออมที่พอเพียงของครัวเรือนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และสมุทรสาคร รวมทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ ตอนที่ 1 การศึกษาพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ 1.1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ 1.2) การวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจ 1.3) การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการบริหารการเงินส่วนบุคคล 1.4) การวิเคราะห์แรงจูงใจในการออม 1.5) การวิเคราะห์ความรู้พื้นฐานทางการเงิน 1.6) ความต้องการรับความช่วยเหลือจากสถาบันการศึกษา ตอนที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตอนที่ 1 การศึกษาพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย จังหวัดที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัย เพศ อายุ สถานภาพสมรส การมีบุตรและจำนวนบุตร จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือน และระดับการศึกษาสูงสุดของหัวหน้าครัวเรือน

จากข้อมูลในตารางที่ 4.1 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้อาศัยอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานครมากที่สุดร้อยละ 52 รองลงมาได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และสมุทรสาคร คิดเป็นร้อยละ 12.25 11.50 10.5 8.50 และ 5.25 ตามลำดับ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ร้อยละ 74.25 เป็นเพศหญิงร้อยละ 63.75 หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีอายุ 41 – 50 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด ร้อยละ 44.75 ส่วนใหญ่มีบุตร ร้อยละ 55 และมีบุตรจำนวน 1 - 2 คน มากที่สุด ร้อยละ 43.75 ครัวเรือนส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 – 4 คน ร้อยละ 70.50 ครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่มีเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ไม่มีผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และไม่มีผู้พิการในครัวเรือน ร้อยละ 64.50 62.50 และ 97.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จังหวัด		
กรุงเทพมหานคร	208	52.00

สมุทรปราการ	49	12.25
นนทบุรี	46	11.50
ปทุมธานี	42	10.50
นครปฐม	34	8.50
สมุทรสาคร	21	5.25
รวม	400	100.00
เขตที่อยู่อาศัย		
ในเขตเทศบาล	297	74.25
นอกเขตเทศบาล	103	25.75
รวม	400	100.00
เพศ		
ชาย	145	36.25
หญิง	255	63.75
รวม	400	100.00
อายุของหัวหน้าครัวเรือน		
20 - 30 ปี	117	29.25
31 - 40 ปี	74	18.50
41 - 50 ปี	137	34.25
51 - 60 ปี	72	18.00
รวม	400	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
โสด	179	44.75
สมรส	173	43.25
หม้าย หย่า แยกกันอยู่	48	12.00
รวม	400	100.00
ท่านมีบุตรหรือไม่		
ไม่มี	180	45.00
มี	220	55.00
รวม	400	100.00
จำนวนบุตร		
ไม่มี	180	45.00
1 - 2 คน	175	43.75
มากกว่า 2 คน	45	11.25
รวม	400	100.00
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1 - 2 คน	51	12.75
3 - 4 คน	282	70.50
มากกว่า 5 คน	67	16.75
รวม	400	100.00
จำนวนเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปีในครัวเรือน		
ไม่มี	258	64.50
1 คน	105	26.25
มากกว่า 1 คน	37	9.25
รวม	400	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ในครัวเรือน		
ไม่มี	250	62.50
1 คน	91	22.75
มากกว่า 1 คน	59	14.75
รวม	400	100.00
จำนวนผู้พิการในครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	388	97.00
1 คน	12	3.00
รวม	400	100.00
ระดับการศึกษาสูงสุดของหัวหน้าครัวเรือน		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	5	1.25
ประถมศึกษา	58	14.50
มัธยมศึกษาตอนต้น	26	6.50
มัธยมศึกษาตอนปลาย	50	12.50
อาชีวศึกษา (ปวช.)	22	5.50
อนุปริญญา (ปวส.)	35	8.75
ปริญญาตรี	130	32.50
สูงกว่าปริญญาตรี	74	18.50
รวม	400	100.00

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจ

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ครัวเรือนที่มีหนี้สิน จำนวนหนี้สิน วัตถุประสงค์ในการกู้ยืม ประเภทของการกู้ยืม กรรมสิทธิ์ที่พักอาศัย และช่องทางการรับรู้ข่าวสารด้านการออมและการลงทุน

จากข้อมูลในตารางที่ 4.2 หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน ร้อยละ 42.5 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 25,000 - 49,999 บาท ร้อยละ 30.75 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ 2 - 3 คน ร้อยละ 68 มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 25,000 บาท ร้อยละ 42.25 ครัวเรือนส่วนใหญ่มีหนี้สิน ร้อยละ 61.50 มีจำนวนหนี้สินน้อยกว่า 500,000 บาทมากที่สุด ร้อยละ 54.88 วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมนำไปซื้อที่ดิน/ที่อยู่อาศัย และ ซื้อมอเตอร์ไซด์มากที่สุด ร้อยละ 54.47 และ 46.75 ตามลำดับ โดยเป็นการกู้ยืมในระบบเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.71 ครัวเรือนส่วนใหญ่มีบ้านเป็นของตนเอง ไม่ต้องผ่อนชำระ ร้อยละ 42.50 สำหรับช่องทางการรับรู้ข่าวสารด้านการออมและการลงทุน พบว่า internet/social media และโทรทัศน์/วิทยุ มากที่สุด ร้อยละ 80.25 และ 48 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน		

ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	77	19.25
พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน	170	42.50
เจ้าของกิจการ/ค้าขาย/ประกอบอาชีพอิสระ	140	35.00
เกษตรกร (ทำสวน/ทำไร่/เลี้ยงสัตว์)	13	3.25
รวม	400	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน		
น้อยกว่า 25,000 บาท	103	25.75
25,000 - 49,999 บาท	123	30.75
50,000 - 74,999 บาท	88	22.00
75,000 บาทขึ้นไป	86	21.50
รวม	400	100.00
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้		
1 คน	64	16.00
2 - 3 คน	272	68.00
มากกว่า 3 คน	64	16.00
รวม	400	100.00
รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน		
น้อยกว่า 25,000 บาท	169	42.25
25,000 - 49,999 บาท	132	33.00
50,000 - 74,999 บาท	59	14.75
75,000 บาทขึ้นไป	40	10.00
รวม	400	100.00

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปัจจุบันครัวเรือนมีหนี้สินหรือไม่		

ไม่มี	154	38.50
มี	246	61.50
รวม	400	100.00
จำนวนหนี้สินของครัวเรือน		
น้อยกว่า 500,000 บาท	135	54.88
500,000 - 999,000 บาท	27	10.98
1,000,000 - 2,000,000 บาท	27	10.98
มากกว่า 2,000,000 บาท	57	23.16
รวม	246	100.00
วัตถุประสงค์ในการกู้ยืม		
ซื้อที่ดิน/ที่อยู่อาศัย	134	54.47
ซื้อยานพาหนะ	115	46.75
เพื่อการศึกษาของตนเอง/บุตรหลาน	66	26.83
เพื่อใช้อุปโภค/บริโภค	71	28.86
เงินลงทุนในการค้าขาย/ประกอบธุรกิจ	49	19.92
อื่นๆ	2	0.81
ประเภทของการกู้ยืม		
ในระบบ	201	81.71
นอกระบบ	13	5.28
ทั้งในระบบและนอกระบบ	32	13.01
รวม	246	100.00

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กรรมสิทธิ์ที่พักอาศัย		
มีบ้านเป็นของตนเอง ไม่ต้องผ่อนชำระ	170	42.50
มีบ้านเป็นของตนเอง ต้องผ่อนชำระ	117	29.25
บ้านเช่า	95	23.75
บ้านพักที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย	18	4.50
รวม	400	100.00
ช่องทางการรับรู้ข่าวสารด้านการออมและการลงทุน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)		
internet/social media	321	80.25
โทรทัศน์/วิทยุ	192	48.00
หนังสือพิมพ์/วารสาร/สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	91	22.75
มีบุคคลแนะนำ	134	33.50
ไม่ทราบช่องทาง	13	3.25
อื่น ๆ	8	2.00

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการบริหารการเงินส่วนบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการบริหารการเงินส่วนบุคคล ประกอบด้วย พฤติกรรมด้านการหารายได้ พฤติกรรมด้านการใช้จ่าย พฤติกรรมด้านการออม และพฤติกรรมด้านการลงทุน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการบริหารการเงินส่วนบุคคล ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาค (Interval Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนระดับของพฤติกรรม ดังนี้

5 หมายถึง ปฏิบัติเป็นประจำ หรือมีพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ

4 หมายถึง ปฏิบัติบ่อย ๆ

3 หมายถึง ปฏิบัติบางครั้ง

2 หมายถึง ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง

1 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติเลยหรือไม่มีพฤติกรรมนั้นเลย

การแปลค่าเฉลี่ย โดยใช้ค่าทางสถิติคะแนนเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) กำหนดในแต่ละระดับชั้นด้วยสูตรคำนวณช่วงความกว้างของชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ความกว้างของชั้น} &= (\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}) / \text{จำนวนชั้น} \\ &= (5-1)/5 \\ &= 0.80\end{aligned}$$

คะแนน 4.21 – 5.00 หมายถึง มีระดับของพฤติกรรมอยู่ในระดับ มากที่สุด

คะแนน 3.41 – 4.20 หมายถึง มีระดับของพฤติกรรมอยู่ในระดับ มาก

คะแนน 2.61 – 3.40 หมายถึง มีระดับของพฤติกรรมอยู่ในระดับ ปานกลาง

คะแนน 1.81 – 2.60 หมายถึง มีระดับของพฤติกรรมอยู่ในระดับ น้อย

คะแนน 1.00 – 1.80 หมายถึง มีระดับของพฤติกรรมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.3 พฤติกรรมด้านการหารายได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92) (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.580) และเมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่า ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คุณไม่เล่นการพนันเพื่อหารายได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 รองลงมาคือ คุณจะไม่ขอยืมเงินจากเพื่อน เมื่อมีเงินไม่พอใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และน้อยที่สุดคือ คุณไม่ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยใต้ดินเพื่อคิดว่าจะเป็นช่องทางในการหารายได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55

พฤติกรรมด้านการใช้จ่าย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38) (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.532) และเมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่า ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คุณไม่ซื้อสินค้าเทคโนโลยีที่ออกมาใหม่ๆ อยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 รองลงมาคือ คุณเปรียบเทียบราคา คุณภาพ ก่อนซื้อสินค้า โดยถือคติว่า "ซื้อสินค้าคุณภาพดี และมีราคาเหมาะสม" มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 และน้อยที่สุดคือ คุณทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายทุกเดือน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.29

พฤติกรรมการออม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79) (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.877) และเมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่า ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คุณมีเงิน “พอใช้” ในแต่ละเดือน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 รองลงมาคือ คุณหักรายได้ส่วนหนึ่งไว้เป็นเงินออมก่อน แล้วจึงใช้จ่ายเงินส่วนที่เหลือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 และน้อยที่สุดคือ คุณออมเงินไว้ในสหกรณ์ออมทรัพย์/กองทุนหมู่บ้าน/ธนาคารชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.27

พฤติกรรมการลงทุน ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.85) (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.795) และเมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่า ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คุณหาความรู้เพิ่มเติมในด้านที่สนใจ เช่น อบรมหลักสูตรระยะสั้น เรียนทำอาหาร เพื่อสามารถนำไปประกอบอาชีพในอนาคต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 รองลงมาคือ คุณซื้อทองคำ/ทรัพย์สินมีค่าอื่น ๆ เพื่อลงทุน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.18 และน้อยที่สุดคือ คุณลงทุนในตราสารหนี้ เช่น พันธบัตรรัฐบาล ตั๋วเงินคลัง พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ หุ้นกู้เอกชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.48

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมทางการเงินส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

พฤติกรรมทางการเงินส่วนบุคคล	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
พฤติกรรมด้านการหารายได้		
1. คุณพยายามหาช่องทางในการหารายได้เสริมอยู่เสมอ	3.67	1.111
2. คุณพัฒนาตัวเองอยู่เสมอเพื่อให้มีความสามารถในการหารายได้เพิ่มขึ้น	3.65	1.047
3. คุณไม่เล่นการพนันเพื่อหารายได้	4.48	0.931
4. คุณไม่ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยใต้ดินเพื่อคิดว่าจะเป็นช่องทางในการหารายได้	3.55	1.167
5. คุณจะไม่ขอยืมเงินจากเพื่อน เมื่อมีเงินไม่พอใช้	4.23	1.047
ภาพรวม	3.92	0.580
พฤติกรรมด้านการใช้จ่าย		
1. คุณทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายทุกเดือน	2.29	1.300
2. คุณไม่สังสรรค์กับเพื่อนนอกบ้านทุกเดือน	3.84	1.113
3. คุณไม่รับประทานอาหารนอกบ้านทุกเดือน	3.39	1.237
4. คุณไม่ซื้อเครื่องแต่งกายตามแฟชั่นทุกเดือน	3.97	1.079
5. คุณไม่ซื้อสินค้าเทคโนโลยีที่ออกมาใหม่ๆ อยู่เสมอ	4.10	0.971
6. คุณตั้งงบประมาณก่อนซื้อสินค้าเพื่อบังคับตัวเองให้ "คิดก่อนซื้อ"	3.56	1.193
7. คุณเปรียบเทียบราคา คุณภาพ ก่อนซื้อสินค้า โดยถือคติว่า "ซื้อสินค้า คุณภาพดี และมีราคาเหมาะสม"	4.03	1.014
8. คุณจะไม่ซื้อสินค้านั้นหากสินค้านั้นมีโปรโมชันดี มีของแถม แม้สินค้านั้นยังไม่จำเป็นต้องใช้ก็ตาม	3.19	1.140
9. คุณซื้อประกันสุขภาพ เพื่อลดความเสี่ยงเรื่องรายจ่ายด้านสุขภาพ	2.69	1.430
10. คุณพยายามหาช่องทางการใช้จ่ายที่สามารถนำมาใช้ในการลดหย่อนภาษีได้หรือได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีมากที่สุด	2.72	1.376
ภาพรวม	3.38	0.532

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมทางการเงินส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

พฤติกรรมกรรมการบริหารการเงินส่วนบุคคล	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
พฤติกรรมด้านการออม		
1. คุณหักรายได้ส่วนหนึ่งไว้เป็นเงินออมก่อน แล้วจึงใช้จ่ายเงินส่วนที่เหลือ	3.27	1.326
2. เมื่อไม่มีรายได้ คุณสามารถมีเงินใช้สบาย ๆ ถึง 6 เดือน	2.59	1.335
3. คุณมีเงิน “พอใช้” ในแต่ละเดือน	3.54	1.246
4. คุณออมเงินไว้ในบัญชีเงินฝากประจำ	2.69	1.416
5. คุณออมเงินไว้ในสหกรณ์ออมทรัพย์/กองทุนหมู่บ้าน/ธนาคารชุมชน	2.27	1.491
6. คุณซื้อประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ หรือแบบบำนาญ ไว้เพื่อการออมระยะยาว	2.41	1.534
ภาพรวม	2.79	0.877
พฤติกรรมด้านการลงทุน		
1. คุณหาความรู้เพิ่มเติมในด้านที่สนใจ เช่น อบรมหลักสูตรระยะสั้น เรียนทำอาหาร เพื่อสามารถนำไปประกอบอาชีพในอนาคต	2.33	1.242
2. คุณซื้อสลากออมสิน หรือสลาก ธกส. ไว้เพื่อออมและลุ้นรางวัล	2.09	1.309
3. คุณลงทุนในกองทุนรวม	1.91	1.338
4. คุณลงทุนในตราสารทุน เช่น หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ ใบสำคัญแสดงสิทธิ (warrant) หน่วยลงทุน	1.61	1.118
5. คุณลงทุนในตราสารหนี้ เช่น พันธบัตรรัฐบาล ตั๋วเงินคลัง พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ หุ้นกู้เอกชน	1.48	0.957
6. คุณซื้อ LTF หรือ RMF ไว้เพื่อลงทุนและลดหย่อนภาษี	1.60	1.182
7. คุณซื้อทองคำ/ทรัพย์สินมีค่าอื่น ๆ เพื่อลงทุน	2.18	1.281
8. คุณซื้ออสังหาริมทรัพย์เพื่อลงทุน	1.59	1.072
ภาพรวม	1.85	0.795

4.4 การวิเคราะห์แรงจูงใจในการออม

การวิเคราะห์แรงจูงใจในการออม ประกอบด้วย แรงจูงใจในการออมเพื่อเหตุฉุกเฉิน แรงจูงใจในการออมเพื่อใช้ในยามชราภาพ แรงจูงใจในการออมเพื่อใช้ในยามเจ็บป่วย แรงจูงใจในการออมเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย แรงจูงใจในการออมเพื่อซื้อสินทรัพย์ แรงจูงใจในการออมไว้เพื่อเป็นมรดกตกทอด และแรงจูงใจในการออมอื่น ๆ

จากข้อมูลในตารางที่ 4.4 ครึ่งเรือนส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการออมเพื่อเหตุผลเงินมากที่สุด ร้อยละ 78.75 รองลงมาคือ แรงจูงใจในการออมเพื่อใช้ในยามเจ็บป่วย และเพื่อใช้ในยามชราภาพ ร้อยละ 67 และ 60.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของแรงจูงใจในการออมของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ท่านมีแรงจูงใจในการออมเพื่อ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)		
ออมเพื่อเหตุผลเงิน	315	78.75
ออมเพื่อใช้ในยามชราภาพ	242	60.50
ออมเพื่อใช้ในยามเจ็บป่วย	268	67.00
ออมเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย	120	30.00
ออมเพื่อซื้อสินทรัพย์	123	30.75
ออมไว้เพื่อเป็นมรดกตกทอด	110	27.50
อื่น ๆ	9	2.25

4.5 การวิเคราะห์ความรู้พื้นฐานทางการเงิน

การวิเคราะห์ความรู้พื้นฐานทางการเงิน ประกอบด้วยคำถาม 3 ข้อ ที่ใช้วัดความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยง ความรู้ด้านเงินเฟ้อ และความรู้ด้านดอกเบี้ยทบต้น คำถามแต่ละข้อมีคะแนนข้อละ 1 คะแนน โดยมีคำถามดังนี้

- 1) สมมติว่าท่านมีเงินก้อนหนึ่ง ท่านจะแบ่งเงินลงทุนในสินทรัพย์อย่างไร
- 2) ท่านรู้จักเงินเฟ้อและเข้าใจว่ามันเป็นหนึ่งในตัวการที่ทำให้เงินออมของท่านด้อยค่าลง
- 3) สมมติว่าท่านฝากเงินในบัญชี 100 บาท ซึ่งธนาคารให้ดอกเบี้ย 10% ต่อปี ถ้าท่านไม่ถอนเงินออกจากบัญชีเลยจนครบ 5 ปี ท่านจะมีเงินในบัญชีกี่บาท

จากคะแนนที่รวบรวมได้นำมาจัดกลุ่มระดับความรู้พื้นฐานทางการเงิน ดังนี้

- มีความรู้พื้นฐานทางการเงินน้อย มีคะแนน 0 คะแนน
- มีความรู้พื้นฐานทางการเงินปานกลาง มีคะแนน 1 – 2 คะแนน
- มีความรู้พื้นฐานทางการเงินมาก มีคะแนน 3 คะแนน

จากข้อมูลในตารางที่ 4.5 พบว่า ครึ่งเรือส่วนใหญ่มีความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยงมากที่สุด มีผู้ตอบคำถามด้านการบริหารความเสี่ยงถูกมากที่สุด ร้อยละ 79 รองลงมาคือ ความรู้ด้านกับเงินเพื่อ ตอบถูกร้อยละ 52.25 และมีความรู้ด้านดอกเบี้ยทบต้นน้อยที่สุด ร้อยละ 37

ในส่วนของระดับความรู้พื้นฐานทางการเงิน พบว่าครึ่งเรือส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานทางการเงินอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 68.25 รองลงมาคือ มีความรู้พื้นฐานทางการเงินอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 21.50 และ มีความรู้พื้นฐานทางการเงินอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 10.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงความรู้พื้นฐานทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง

ความรู้พื้นฐานทางการเงิน	จำนวนที่ตอบถูก (คน)	ร้อยละ
ความรู้พื้นฐานทางการเงินในแต่ละด้าน		
1. ความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยง	316	79.00
2. ความรู้ด้านกับเงินเพื่อ	209	52.25
3. ความรู้ด้านดอกเบี้ยทบต้น	148	37.00
ระดับความรู้พื้นฐานทางการเงิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. น้อย (0 คะแนน)	41	10.25
2. ปานกลาง (1 – 2 คะแนน)	273	68.25

3. มาก (3 คะแนน)	86	21.50
รวม	400	100.00

4.6 ความต้องการรับความช่วยเหลือจากสถาบันการศึกษา

ในส่วนนี้เป็นการสอบถามความต้องการรับความช่วยเหลือจากสถาบันการศึกษา เพื่อต้องการทราบความต้องการของกลุ่มตัวอย่างว่ายังขาดความรู้ทางการเงินด้านใด และต้องการให้ทางสถาบันการศึกษาช่วยอบรมความรู้ให้ในเรื่องใด

จากข้อมูลในตารางที่ 4.6 ครีวเรือนส่วนใหญ่ต้องการให้สถาบันศึกษาอบรมให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ต้องการอบรมความรู้ด้านการวางแผนทางการเงินเพื่อใช้จ่ายหลังเกษียณมากที่สุด ร้อยละ 51 ความรู้ด้านการประกอบอาชีพ ร้อยละ 24.75 ความรู้ด้านการออม ต้องการอบรมเรื่องความรู้ด้านการออมในบัญชีเงินฝากประจำ/สหกรณ์ออมทรัพย์มากที่สุด ร้อยละ 46 ความรู้ด้านการลงทุน ต้องการอบรมการลงทุนในสลากออมสิน/สลากออมทรัพย์มากที่สุด ร้อยละ 38.50 รองลงมา คือ การลงทุนในหุ้น ร้อยละ 31.75 และการลงทุนในกองทุนรวม ร้อยละ 28.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงความต้องการรับความช่วยเหลือจากสถาบันการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ท่านต้องการให้สถาบันการศึกษาอบรมความรู้ในด้านใดให้แก่ท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)	จำนวน	ร้อยละ
1. ความรู้ด้านการประกอบอาชีพ	99	24.75
2. ความรู้ด้านการออม		
2.1) อบรมความรู้ด้านการประกันชีวิต	116	29.00
2.2) อบรมความรู้ด้านการออมในบัญชีเงินฝากประจำ/สหรณออมทรัพย์	184	46.00
3. ความรู้ด้านการลงทุน		
3.1) การลงทุนในสลากออมสิน/สลากออมทรัพย์	154	38.5
3.2) การลงทุนในกองทุนรวม	115	28.75
3.3) การลงทุนในหุ้น	127	31.75
3.4) การลงทุนในตราสารหนี้ เช่น พันธบัตรรัฐบาล ตั๋วเงินคลัง พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ หุ้นกู้เอกชน	73	18.25
3.5) การลงทุนใน LTF หรือ RMF	84	21
3.6) การลงทุนในทองคำ/ทรัพย์สินมีค่าอื่น ๆ	108	27
3.7) การลงทุนในอสังหาริมทรัพย์	104	26
4. ความรู้ด้านการวางแผนทางการเงินเพื่อใช้จ่ายหลังเกษียณ	204	51
5. อื่น ๆ	9	2.25

ตอนที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การวัดความสามารถในการออมของครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทำการวัดจากระดับการออมคิดเป็นสัดส่วนการออมต่อรายได้ของครัวเรือน โดยแบ่งระดับการออมเป็น 3 ระดับ ดังนี้ 1) การออมที่ไม่พอเพียง คือ การออมติดลบ 2) การออมพอเพียง คือ การออมไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ และ 3) การออมมั่นคง คือ สัดส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20 ผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่ร้อยละ 67.50 มีสัดส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20 รองลงมา ออมได้ไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ ร้อยละ 22.25 และมีการออมติดลบ ร้อยละ 10.25 ข้อมูลตามตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงความรู้พื้นฐานทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง

ความสามารถในการออมของครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
ออมติดลบ	41	10.25
ออมไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้	89	22.25
สัดส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20	270	67.50
รวม	400	100.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 4.7 ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือน ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่พึ่งพิง ประกอบด้วย เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และผู้พิการ ส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และจำนวนหนี้สินของครัวเรือนส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการประมาณค่าโดยวิธีการประมาณค่าความน่าจะเป็นสูงสุด (Ordered Probit Model)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตามคือ ระดับการออมของครัวเรือน			
	Coefficient	Std.	Z	P>z

เพศชาย	-0.2100	0.1728	-1.2200	0.2240
อายุ	0.0054	0.0111	0.4900	0.6250
สถานภาพโสด	0.2779	0.2513	1.1100	0.2690
จำนวนบุตร	-0.0455	0.1109	-0.4100	0.6810
จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป	0.0179	0.2198	0.0800	0.9350
จำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือน	-0.1296	0.0753	-1.7200	0.0850*
รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน × 10,000	0.1540	0.0000	5.0200	0.0000***
จำนวนหนี้สินของครัวเรือน × 10,000	-0.0018	0.0000	-2.7400	0.0060***
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-0.2278	0.2336	-0.9800	0.3290
พฤติกรรมด้านหารายได้	-0.1609	0.1538	-1.0500	0.2950
พฤติกรรมด้านการใช้จ่าย	-0.1447	0.1794	-0.8100	0.4200
พฤติกรรมด้านการออม	0.1471	0.1320	1.1100	0.2650
พฤติกรรมด้านการลงทุน	-0.0508	0.1419	-0.3600	0.7200
แรงจูงใจในการออมเพื่อเหตุฉุกเฉิน	0.2773	0.2151	1.2900	0.1970
แรงจูงใจในการออมเพื่อใช้ในยามชราภาพ	0.0848	0.1997	0.4200	0.6710
แรงจูงใจในการออมเพื่อใช้ในยามเจ็บป่วย	-0.2218	0.1994	-1.1100	0.2660
แรงจูงใจในการออมเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย	0.0977	0.1972	0.5000	0.6200
แรงจูงใจในการออมเพื่อซื้อสินทรัพย์	0.1939	0.2315	0.8400	0.4020
แรงจูงใจในการออมเพื่อเป็นมรดกตกทอด	-0.0783	0.2083	-0.3800	0.7070
แรงจูงใจในการออมอื่นๆ	0.8891	0.7314	1.2200	0.2240
ความรู้ทางการเงินในระดับมาก	0.0799	0.2303	0.3500	0.7290
Pseudo R ² = 0.1298				

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90, **มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95, ***มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

จากผลการประมาณค่าโดยวิธีการประมาณค่าความน่าจะเป็นสูงสุดตารางที่ 4.8 มีค่า Pseudo R² = 0.1298 หมายความว่าตัวแปรอิสระทุกตัวในแบบจำลองสามารถร่วมกันอธิบายการเปลี่ยนแปลงของระดับการออมได้ 12.98% สามารถนำมาสร้างเป็นสมการในการทำนายระดับการออมของครัวเรือนได้ ดังนี้

ระดับการออมของครัวเรือน = -0.1296 (จำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือน) + 0.1540 (รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน $\times 10,000$) -0.0018 (จำนวนหนี้สินของครัวเรือน $\times 10,000$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 4.9 แสดงค่าความน่าจะเป็นส่วนเพิ่ม (marginal effects) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งระดับการออมของครัวเรือนที่ $Y = 1$ คือมีการออมติดลบ มีค่า marginal effects เท่ากับ -0.0176 ระดับการออมของครัวเรือนที่ $Y = 2$ คือ ออมไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ มีค่า marginal effects เท่ากับ -0.0306 และ $Y = 3$ คือ สัดส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20 มีค่า marginal effects เท่ากับ 0.0483 สามารถอธิบายได้ว่า ครัวเรือนที่มีการออมติดลบ ถ้าครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 10,000 บาท มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมลดลงร้อยละ 1.76 จากระดับเดิม สำหรับครัวเรือนที่ออมไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ เมื่อครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 10,000 บาท มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมลดลงร้อยละ 3.06 จากระดับเดิม และครัวเรือนที่สัดส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20 เมื่อครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 10,000 บาท มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.83 จากระดับเดิม

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่พึ่งพิง ประกอบด้วย เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป และผู้พิการ ส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ซึ่งระดับการออมของครัวเรือนที่ $Y = 1$ คือมีการออมติดลบ มีค่า marginal effects เท่ากับ 0.0149 ระดับการออมของครัวเรือนที่ $Y = 2$ คือ ออมไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ มีค่า marginal effects เท่ากับ 0.0258 และ $Y = 3$ คือ สัดส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20 มีค่า marginal effects เท่ากับ -0.0407 สามารถอธิบายได้ว่า ครัวเรือนที่มีการออมติดลบ ถ้าครัวเรือนมีจำนวนผู้พึ่งพิงเพิ่มขึ้น 1 คน มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.49 จากระดับเดิม สำหรับครัวเรือนที่ออมไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ เมื่อครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 10,000 บาท มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.58 จากระดับเดิม และครัวเรือนที่สัดส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20 เมื่อครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 10,000 บาท มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมลดลง ร้อยละ 4.07 จากระดับเดิม

จำนวนหนี้สินของครัวเรือนส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งระดับการออมของครัวเรือนที่ $Y = 1$ คือมีการออมติดลบ มีค่า marginal effects เท่ากับ 0.0002 ระดับการออมของครัวเรือนที่ $Y = 2$ คือ ออมไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ มีค่า marginal effects เท่ากับ 0.0004 และ $Y = 3$ คือ สัดส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20 มีค่า marginal effects เท่ากับ -0.0006 สามารถอธิบายได้ว่า ครัวเรือนที่มีการออมติดลบ ถ้าครัวเรือนมีจำนวนหนี้สินเพิ่มขึ้น 10,000 บาท มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.02 จากระดับเดิม สำหรับครัวเรือนที่ออมไม่เกินร้อยละ 20

ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ เมื่อครัวเรือนมีจำนวนหนี้สินเพิ่มขึ้น 10,000 บาท มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.04 จากระดับเดิม และครัวเรือนที่สัดส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20 เมื่อครัวเรือนมีจำนวนหนี้สินเพิ่มขึ้น 10,000 บาท มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมลดลง ร้อยละ 0.06 จากระดับเดิม

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการประมาณค่าโดยวิธีการวิเคราะห์ส่วนเพิ่ม (marginal effects)

ตัวแปรอิสระ	marginal effects		
	Y = 1	Y = 2	Y = 3
เพศชาย	0.0250	0.0419	-0.0669
อายุ	-0.0006	-0.0011	0.0017
สถานภาพโสด	-0.0311	-0.0549	0.0860
จำนวนบุตร	0.0052	0.0091	-0.0143
จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป	-0.0021	-0.0036	0.0056
จำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือน	0.0149*	0.0258*	-0.0407*
รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน $\times 10,000$	-0.0176***	-0.0306***	0.0483***
จำนวนหนี้สินของครัวเรือน $\times 10,000$	0.0002***	0.0004***	-0.0006***

ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	0.0287	0.0456	-0.0743
พฤติกรรมด้านหารายได้	0.0185	0.0321	-0.0506
พฤติกรรมด้านการใช้จ่าย	0.0166	0.0289	-0.0455
พฤติกรรมด้านการออม	-0.0169	-0.0293	0.0462
พฤติกรรมด้านการลงทุน	0.0058	0.0101	-0.0160
แรงจูงใจในการออมเพื่อเหตุฉุกเฉิน	-0.0358	-0.0554	0.0913
แรงจูงใจในการออมเพื่อใช้ในยามชราภาพ	-0.0099	-0.0169	0.0268
แรงจูงใจในการออมเพื่อใช้ในยามเจ็บป่วย	0.0245	0.0438	-0.0683
แรงจูงใจในการออมเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย	-0.0109	-0.0194	0.0303
แรงจูงใจในการออมเพื่อซื้อสินทรัพย์	-0.0208	-0.0382	0.0589
แรงจูงใจในการออมเพื่อเป็นมรดกตกทอด	0.0093	0.0157	-0.0249
แรงจูงใจในการออมอื่นๆ	-0.0522	-0.1392	0.1913
ความรู้ทางการเงินในระดับมาก	-0.0089	-0.0159	0.0248

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90, **มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95, ***มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาสู่การออมที่พอเพียงของครัวเรือนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และสมุทรสาคร รวมทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง สามารถสรุปและอภิปรายผลการศึกษาได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย และสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้อาศัยอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานครมากที่สุดร้อยละ 52 รองลงมาได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และสมุทรสาคร คิดเป็นร้อยละ 12.25 11.50 10.5 8.50 และ 5.25 ตามลำดับ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ร้อยละ 74.25 เป็นเพศหญิงร้อยละ 63.75 หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีอายุ 41 – 50 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด ร้อยละ 44.75 ส่วนใหญ่มีบุตร ร้อยละ 55 และมีบุตรจำนวน 1 - 2 คน มากที่สุด ร้อยละ 43.75 ครัวเรือนส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 – 4 คน ร้อยละ 70.50 ครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่มีเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ไม่มีผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และไม่มีผู้พิการในครัวเรือน ร้อยละ 64.50 62.50 และ 97.0 ตามลำดับ

5.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจ

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน ร้อยละ 42.5 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 25,000 - 49,999 บาท ร้อยละ 30.75 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ 2 - 3 คน ร้อยละ 68 มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 25,000 บาท ร้อยละ 42.25 ครัวเรือนส่วนใหญ่มีหนี้สิน ร้อยละ 61.50 มีจำนวนหนี้สินน้อยกว่า 500,000 บาทมากที่สุด ร้อยละ 54.88 วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมนำไปซื้อที่ดิน/ที่อยู่อาศัย และ ซื้อยานพาหนะมากที่สุด ร้อยละ 54.47 และ 46.75 ตามลำดับ โดยเป็นการกู้ยืมในระบบเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.71 ครัวเรือนส่วนใหญ่มีบ้านเป็นของตนเอง ไม่ต้องผ่อนชำระ ร้อยละ 42.50 สำหรับช่องทางการรับรู้ข่าวสารด้านการออมและการลงทุน พบว่า internet/social media และโทรทัศน์/วิทยุ มากที่สุด ร้อยละ 80.25 และ 48 ตามลำดับ

5.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการบริหารการเงินส่วนบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการบริหารการเงินส่วนบุคคล ประกอบด้วย พฤติกรรมการบริหารการเงินส่วนบุคคล พฤติกรรมด้านการใช้จ่าย พฤติกรรมด้านการออม และ พฤติกรรมด้านการลงทุน

พฤติกรรมด้านการหารายได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92) (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.580) และเมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่า ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คุณไม่เล่นการพนันเพื่อหารายได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 รองลงมาคือ คุณจะไม่ขอยืมเงินจากเพื่อน เมื่อมีเงินไม่พอใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และน้อยที่สุดคือ คุณไม่ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยใต้ดินเพื่อคิดว่าจะเป็นช่องทางในการหารายได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55

พฤติกรรมด้านการใช้จ่าย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38) (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.532) และเมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่า ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คุณไม่ซื้อสินค้าเทคโนโลยีที่ออกมาใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 รองลงมาคือ คุณเปรียบเทียบราคา คุณภาพ ก่อนซื้อสินค้า โดยถือคติว่า "ซื้อสินค้าคุณภาพดี และมีราคาเหมาะสม" มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 และน้อยที่สุดคือ คุณทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายทุกเดือน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.29

พฤติกรรมการออม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79) (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.877) และเมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่า ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คุณมีเงิน “พอใช้” ในแต่ละเดือน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 รองลงมาคือ คุณหักรายได้ส่วนหนึ่งไว้เป็นเงินออมก่อน แล้วจึงใช้จ่ายเงินส่วนที่เหลือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 และน้อยที่สุดคือ คุณออมเงินไว้ในสหกรณ์ออมทรัพย์/กองทุนหมู่บ้าน/ธนาคารชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.27

พฤติกรรมการลงทุน ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.85) (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.795) และเมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่า ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คุณหาความรู้เพิ่มเติมในด้านที่สนใจ เช่น อบรมหลักสูตรระยะสั้น เรียนทำอาหาร เพื่อสามารถนำไปประกอบอาชีพในอนาคต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 รองลงมาคือ คุณซื้อทองคำ/ทรัพย์สินมีค่าอื่นๆ เพื่อลงทุน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.18 และน้อยที่สุดคือ คุณลงทุนในตราสารหนี้ เช่น พันธบัตรรัฐบาล ตั๋วเงินคลัง พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ หุ้นกู้เอกชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.48

5.1.4 การวิเคราะห์แรงจูงใจในการออม

การศึกษาแรงจูงใจในการออม ประกอบด้วย แรงจูงใจในการออมเพื่อเหตุผลเงิน แรงจูงใจในการออมเพื่อใช้ในยามชราภาพ แรงจูงใจในการออมเพื่อใช้ในยามเจ็บป่วย แรงจูงใจในการออมเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย แรงจูงใจในการออมเพื่อซื้อสินทรัพย์ แรงจูงใจในการออมไว้เพื่อเป็นมรดกตกทอด และแรงจูงใจในการออมอื่น ๆ

ครัวเรือนส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการออมเพื่อเหตุผลเงินมากที่สุด ร้อยละ 78.75 รองลงมาคือ แรงจูงใจในการออมเพื่อใช้ในยามเจ็บป่วย และเพื่อใช้ในยามชราภาพ ร้อยละ 67 และ 60.50 ตามลำดับ

5.1.5 การวิเคราะห์ความรู้พื้นฐานทางการเงิน

การวัดความรู้พื้นฐานทางการเงิน ประกอบด้วยคำถาม 3 ข้อ ที่ใช้วัดความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยง ความรู้ด้านเงินเฟ้อ และความรู้ด้านดอกเบี้ยทบต้น คำถามแต่ละข้อมีคะแนนข้อละ 1 คะแนน โดยมีคำถามดังนี้

- 1) สมมติว่าท่านมีเงินก้อนหนึ่ง ท่านจะแบ่งเงินลงทุนในสินทรัพย์อย่างไร
- 2) ท่านรู้จักเงินเฟ้อและเข้าใจดีว่ามันเป็นหนึ่งในตัวการที่ทำให้เงินออมของท่านด้อย

ค่าลง

3) สมมติว่าท่านฝากเงินในบัญชี 100 บาท ซึ่งธนาคารให้ดอกเบี้ย 10% ต่อปี ถ้าท่านไม่ถอนเงินออกจากบัญชีเลยจนครบ 5 ปี ท่านจะมีเงินในบัญชีกี่บาท

จากคะแนนที่รวบรวมได้นำมาจัดกลุ่มระดับความรู้พื้นฐานทางการเงิน ดังนี้

- มีความรู้พื้นฐานทางการเงินน้อย มีคะแนน 0 คะแนน
- มีความรู้พื้นฐานทางการเงินปานกลาง มีคะแนน 1 – 2 คะแนน
- มีความรู้พื้นฐานทางการเงินมาก มีคะแนน 3 คะแนน

ผลการวัดความรู้พื้นฐานทางการเงินพบว่า ครึ่งเรือนส่วนใหญ่มีความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยงมากที่สุด มีผู้ตอบคำถามด้านบริหารความเสี่ยงถูกมากที่สุด ร้อยละ 79 รองลงมาคือ ความรู้ด้านกับเงินเพื่อ ตอบถูกร้อยละ 52.25 และมีความรู้ด้านดอกเบี้ยทบต้นน้อยที่สุด ร้อยละ 37

ในส่วนของระดับความรู้พื้นฐานทางการเงิน พบว่าครึ่งเรือนส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานทางการเงินอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 68.25 รองลงมาคือ มีความรู้พื้นฐานทางการเงินอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 21.50 และ มีความรู้พื้นฐานทางการเงินอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 10.25 ตามลำดับ

5.1.6 ความต้องการรับความช่วยเหลือจากสถาบันการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนนี้เป็นการสอบถามความต้องการรับความช่วยเหลือจากสถาบันการศึกษา เพื่อต้องการทราบความต้องการของกลุ่มตัวอย่างว่ายังขาดความรู้ทางการเงินด้านใด และต้องการให้ทางสถาบันการศึกษาช่วยอบรมความรู้ให้ในเรื่องใด ผลการสำรวจพบว่า ครึ่งเรือนส่วนใหญ่ต้องการให้สถาบันการศึกษาอบรมให้ความรู้ในด้านการวางแผนทางการเงินเพื่อใช้จ่ายหลังเกษียณมากที่สุด ร้อยละ 51 สำหรับความรู้ด้านการออม กลุ่มตัวอย่างต้องการอบรมเรื่องความรู้ด้านการออมในบัญชีเงินฝากประจำ/สหกรณ์ออมทรัพย์มากที่สุด ร้อยละ 46 ด้านความรู้ด้านการลงทุน ต้องการอบรมการลงทุนในสลากออมสิน/สลากออมทรัพย์มากที่สุด ร้อยละ 38.50 รองลงมาคือ การลงทุนในหุ้น ร้อยละ 31.75 และการลงทุนในกองทุนรวม ร้อยละ 28.75 ตามลำดับ และมีความต้องการอบรมความรู้ด้านการประกอบอาชีพ ร้อยละ 24.75

5.1.7 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของครัวเรือน

การวัดความสามารถในการออมของครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทำการวัดจากระดับการออมคิดเป็นสัดส่วนการออมต่อรายได้ของครัวเรือน โดยแบ่งระดับการออมเป็น 3 ระดับ ดังนี้ 1) การออมที่ไม่พอเพียง คือ การออมติดลบ 2) การออมพอเพียง คือ การออมไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ และ 3) การออมมั่นคง คือ สัดส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20 ผลการศึกษาพบว่า ครึ่งเรือนส่วนใหญ่ร้อยละ 67.50 มีสัดส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20 รองลงมา ออมได้ไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ ร้อยละ 22.25 และมีการออมติดลบ ร้อยละ 10.25

จากสมมติฐานการวิจัยว่าปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน ปัจจัยแรงจูงใจในการออม และปัจจัยความรู้ทางการเงิน อย่างน้อย 1 ปัจจัย มีผลต่อพฤติกรรมในการออมของครัวเรือน

พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของครัวเรือนได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่พึ่งพิง ประกอบด้วย เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และผู้พิการ จำนวนหนี้สินของครัวเรือน

โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือน ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่พึ่งพิง ประกอบด้วย เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และผู้พิการ ส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และจำนวนหนี้สินของครัวเรือนส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยความน่าจะเป็นส่วนเพิ่ม (marginal effects) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งระดับการออมของครัวเรือนที่ $Y = 1$ คือมีการออมติดลบ มีค่า Marginal Effects เท่ากับ -0.0176 ระดับการออมของครัวเรือนที่ $Y = 2$ คือ ออมไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ มีค่า marginal effects เท่ากับ -0.0306 และ $Y = 3$ คือ สัดส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20 มีค่า marginal effects เท่ากับ 0.0483 สามารถอธิบายได้ว่า ครัวเรือนที่มีการออมติดลบ ถ้าครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 10,000 บาท มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมลดลงร้อยละ 1.76 จากระดับเดิม สำหรับครัวเรือนที่ออมไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ เมื่อครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 10,000 บาท มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมลดลงร้อยละ 3.06 จากระดับเดิม และครัวเรือนที่สัดส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20 เมื่อครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 10,000 บาท มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.83 จากระดับเดิม

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่พึ่งพิง ประกอบด้วย เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และผู้พิการ ส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ซึ่งระดับการออมของครัวเรือนที่ $Y = 1$ คือมีการออมติดลบ มีค่า marginal effects เท่ากับ 0.0149 ระดับการออมของครัวเรือนที่ $Y = 2$ คือ ออมไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ มีค่า marginal effects เท่ากับ 0.0258 และ $Y = 3$ คือ สัดส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20 มีค่า marginal effects เท่ากับ -0.0407 สามารถอธิบายได้ว่า ครัวเรือนที่มีการออมติดลบ ถ้าครัวเรือนมีจำนวนผู้พึ่งพิงเพิ่มขึ้น 1 คน มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.49 จากระดับเดิม สำหรับครัวเรือนที่ออมไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ เมื่อครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 10,000 บาท มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.58 จากระดับเดิม และครัวเรือนที่สัดส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20 เมื่อครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 10,000 บาท มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมลดลง ร้อยละ 4.07 จากระดับเดิม

จำนวนหนี้สินของครัวเรือนส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งระดับการออมของครัวเรือนที่ $Y = 1$ คือมีการออมติดลบ มีค่า marginal effects เท่ากับ 0.0002 ระดับการออมของครัวเรือนที่ $Y = 2$ คือ ออมไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ มีค่า marginal effects เท่ากับ 0.0004 และ $Y = 3$ คือ สัดส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20 มีค่า marginal effects เท่ากับ -0.0006 สามารถอธิบายได้ว่า ครัวเรือนที่มีการออมติดลบ ถ้าครัวเรือนมีจำนวนหนี้สินเพิ่มขึ้น 10,000 บาท มีโอกาสความน่าจะเป็น

ที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.02 จากระดับเดิม สำหรับครัวเรือนที่ออมไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ เมื่อครัวเรือนมีจำนวนหนี้สินเพิ่มขึ้น 10,000 บาท มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.04 จากระดับเดิม และครัวเรือนที่สัดส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20 เมื่อครัวเรือนมีจำนวนหนี้สินเพิ่มขึ้น 10,000 บาท มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมลดลง ร้อยละ 0.06 จากระดับเดิม

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาสู่การออมที่พอเพียงของครัวเรือนในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล” โดยมีสมมติฐานการวิจัยว่าปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยพฤติกรรมจัดการทางการเงิน ปัจจัยแรงจูงใจในการออม และปัจจัยความรู้ทางการเงิน อย่างน้อย 1 ปัจจัย มีผลต่อพฤติกรรมในการออมของครัวเรือน

โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของครัวเรือนได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่พึ่งพิง ประกอบด้วย เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และผู้พิการ จำนวนหนี้สินของครัวเรือนสามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือน ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 สอดคล้องกับการศึกษาของ อุบลวรรณ ขุนทอง และบุญธรรม ราชรักษ์ (2563) ทำการศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมเพื่อการวางแผนการเกษียณของกลุ่มประชาชนทั่วไปกับกลุ่มข้าราชการพบว่ารายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมด้านจำนวนเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนในกลุ่มข้าราชการและประชาชนทั่วไป พฤติกรรมการออมส่วนบุคคลได้รับอิทธิพลโดยตรงจากปัจจัยรายได้ในทิศทางบวก เช่นเดียวกับ ศิวัช กรุณาเพ็ญ (2560) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมและพฤติกรรมการออมของคน Gen Y พบว่ารายได้ต่อเดือนมีผลต่อพฤติกรรมการออมด้านขนาดของเงินออม และสัดส่วนของเงินออมต่อรายได้ต่อเดือนของคน Gen Y ในทำนองเดียวกับ มุกดา โควกุล (2558) ทำการศึกษาเรื่องการจัดการการเงินส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากร ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่ารายได้มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการออมด้านจำนวนเงินออมและสัดส่วนเงินออม

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากค่า marginal effects ด้านผลกระทบของรายได้ พบว่าครัวเรือนที่มีการออมติดลบ และครัวเรือนที่ออมไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ เมื่อครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 10,000 บาท มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมลดลงร้อยละ 1.76 และ 3.06 จากระดับเดิม ในขณะที่ครัวเรือนที่สัดส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20 เมื่อครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 10,000 บาท มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.83 จากระดับเดิม ผลลัพธ์ดังกล่าวอาจชี้ให้เห็นถึงความชะล่าใจของครัวเรือนเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น อาจเกิดความไม่ระมัดระวังในการใช้จ่าย ทำให้ไม่สามารถเพิ่มอัตราการออมได้ ในขณะที่ครัวเรือนที่มีระดับการออมสูง เมื่อรายได้เพิ่มขึ้นสามารถเพิ่มระดับการออมได้ ดังนั้นการให้ความสำคัญกับการพฤติกรรมการใช้จ่าย และวินัยในการออมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยเพิ่มระดับการออมได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่พึ่งพิง ประกอบด้วย เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และผู้พิการ ส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 สอดคล้องกับการศึกษาของ อุบลวรรณ ขุนทอง และบุญธรรม ราชรักษ์ (2563) พบว่าจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องดูแลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนทั่วไป เช่นเดียวกับ ชลธิชา อัครนิรันดร์ (2552); วิศิษฐ์ บิลมาศ และสุพิชชา โชติกำจร (2557) ที่พบว่าหากครัวเรือนมีจำนวนผู้ที่พึ่งพิงมากขึ้นจะทำให้มีภาระค่าใช้จ่ายมากขึ้น นำไปสู่ระดับการออมที่ลดลง

จำนวนหนี้สินของครัวเรือนส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 สอดคล้องกับการศึกษาของ วรเวศม์ สุวรรณระดา และสมประวิณ มั่นประเสริฐ (2552) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำในประเทศไทย พบว่า การกู้ยืมเงินจะมีแนวโน้มทำให้ผู้มีงานทำกลายเป็นผู้ไม่มีเงินออมและส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเงินระยะยาวเพื่อการดำรงชีวิตยามชราภาพที่น้อยลง รวมทั้งทำให้อัตราการออมลดลงด้วย เช่นเดียวกับ นันทกา นันทวิสัย (2552) ศึกษาเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร พบว่า จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระคืนมีผลต่อการออมในเชิงลบในกลุ่มครัวเรือนนอกภาคเกษตร

เมื่อพิจารณาผลกระทบของจำนวนหนี้สินของครัวเรือน ครัวเรือนที่มีการออมติดลบ และครัวเรือนที่ออมไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ ถ้าครัวเรือนมีจำนวนหนี้สินเพิ่มขึ้น 10,000 บาท มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.02 และ 0.04 จากระดับเดิม ในขณะที่ครัวเรือนที่สัดส่วนการออมต่อรายได้มากกว่าร้อยละ 20 เมื่อครัวเรือนมีจำนวนหนี้สินเพิ่มขึ้น 10,000 บาท มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมลดลงร้อยละ 0.06 จากระดับเดิม ผลลัพธ์ดังกล่าวอาจชี้ให้เห็นว่าการเข้าถึงแหล่งเงินกู้เพื่อประกอบอาชีพน่าจะมีผลสำคัญต่อการสร้างรายได้และนำไปสู่การออมในระดับที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น ภาครัฐจึงควรให้ความสำคัญกับการเข้าถึงแหล่งสินเชื่อรายย่อยเพื่อประกอบอาชีพ เช่น Pico Finance และ Nano finance ซึ่งน่าจะช่วยให้ครัวเรือนที่ได้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินกู้เพื่อประกอบอาชีพได้มากขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1) จากการศึกษาพฤติกรรมการออมของครัวเรือนพบว่า พฤติกรรมการลงทุนของครัวเรือนอยู่ในระดับน้อย และน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับพฤติกรรมการหารายได้ พฤติกรรมการใช้จ่าย และพฤติกรรมการออมของครัวเรือน ดังนั้น ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความรู้ด้านการลงทุนเพื่อเพิ่มความมั่นคงให้กับครัวเรือน โดยอาจร่วมมือกับหน่วยงานที่ส่งเสริมการลงทุน เช่น ตลาดหลักทรัพย์ หรือสถาบันการศึกษาจัดโครงการให้ความรู้แก่ประชาชนเรื่องการลงทุนและการวางแผนทางการเงิน

2) จากผลการศึกษาด้านพฤติกรรมด้านการใช้จ่ายของครัวเรือนพบว่า ครัวเรือนมีพฤติกรรมการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายทุกเดือนมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด แสดงถึงครัวเรือนยังขาดการวางแผนทางการเงินที่ดี เนื่องจากการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย จะทำให้รู้ถึงที่มาของรายได้ การใช้

ไปของรายจ่าย สามารถนำข้อมูลมาวางแผนการใช้จ่ายเงินในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ช่วยทำให้มีการใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย และทำให้เกิดการออม ดังนั้น ภาครัฐและสถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญกับการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และส่งเสริมให้ทุกครัวเรือนทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย โดยการให้ความรู้หรือจัดทำ application เพื่อช่วยในการบันทึกรายรับ-รายจ่ายได้อย่างสะดวกมากขึ้น

3) จากผลการศึกษาพบว่า จำนวนหนี้สินส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือน ดังนั้น ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับมาตรการให้ความช่วยเหลือด้านการแก้ไขปัญหาหนี้สินของครัวเรือน อาจให้มีคลินิกแก้ไขปัญหาหนี้สินในทุกหมู่บ้าน โดยเน้นการให้ความรู้ด้านการวางแผนทางการเงิน การจัดการด้านการหารายได้ การใช้จ่าย การออม และการลงทุน เพื่อให้ปัญหาหนี้สินได้ถูกแก้ไขอย่างยั่งยืน มากกว่าเน้นการให้การช่วยเหลือเพื่อบรรเทาภาระหนี้สินของครัวเรือนในระยะสั้น

4) จากผลการศึกษาพบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่พึ่งพิง ประกอบด้วย เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และผู้พิการ ส่งผลต่อระดับการออมของครัวเรือน ดังนั้น รัฐบาลควรออกมาตรการทางการคลังเพื่อช่วยลดรายจ่ายของครัวเรือนในการดูแลอุปการะสมาชิกในครัวเรือนที่พึ่งพิง ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสามารถในการออมของครัวเรือนกลุ่มนี้ให้เพิ่มขึ้น

5) จากผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนที่มีการออมติดลบ และครัวเรือนที่มีการออมไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ เมื่อรายได้เพิ่มขึ้น มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมลดลง ชี้ให้เห็นถึงความชะล่าใจของครัวเรือนเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น อาจเกิดความไม่ระมัดระวังในการใช้จ่าย ทำให้ไม่สามารถเพิ่มอัตราการออมได้ ดังนั้น ภาครัฐจึงควรให้ความสำคัญกับการสร้างค่านิยมการใช้จ่ายอย่างมีเหตุมีผล ไม่ซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย และการให้ความสำคัญกับการสร้างวินัยในการออม เมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้นควรนำรายได้ที่เพิ่มขึ้นส่วนหนึ่งเก็บออมเพื่อช่วยเพิ่มระดับของการออมของครัวเรือนให้มีความยั่งยืน

6) จากผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนที่มีการออมติดลบ และครัวเรือนที่ออมไม่เกินร้อยละ 20 ของสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ ถ้าครัวเรือนมีจำนวนหนี้สินเพิ่มขึ้น มีโอกาสความน่าจะเป็นที่จะทำให้ครัวเรือนมีระดับการออมเพิ่มขึ้นจากระดับเดิม ผลลัพธ์ดังกล่าวอาจชี้ให้เห็นว่าการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพน่าจะมีผลสำคัญต่อการสร้างรายได้และนำไปสู่การออมในระดับที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น ภาครัฐจึงควรให้ความสำคัญกับการเข้าถึงแหล่งสินเชื่อรายย่อยเพื่อประกอบอาชีพ เช่น Pico Finance และ Nano finance ซึ่งน่าจะช่วยให้ครัวเรือนที่ได้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพได้มากขึ้น และมีรายได้เพื่อสามารถนำไปเก็บออมได้มากขึ้น

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเพิ่มเติมว่าเมื่อครัวเรือนได้รับรายได้เพิ่มขึ้น ครัวเรือนนำรายได้ที่ได้รับเพิ่มเข้าไปบริหารจัดการอย่างไร นำไปใช้จ่าย เก็บออม หรือลงทุนในสัดส่วนเท่าใดของรายได้ที่เพิ่มขึ้น โดยนำมาศึกษาจำแนกตามระดับรายได้ของครัวเรือน จำแนกตามครัวเรือนที่เป็นหนี้/ไม่เป็นหนี้ เพื่อทราบถึงพฤติกรรมการบริหารจัดการเงินของแต่ละกลุ่ม เพื่อจะได้นำข้อมูลไปวางแผนการแก้ปัญหาและแนะแนวทางการออมได้ถูกต้อง

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. **ประกาศสถิติจำนวนประชากรประจำปี**. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก https://stat.bora.dopa.go.th/stat/pk/pk_61.pdf (สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน 2562).
- จันทร์เพ็ญ บุญฉาย. (2552). **การจัดการการเงินส่วนบุคคล : กรณีศึกษาเฉพาะกลุ่มวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร**. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <https://www.dpu.ac.th/dpurdi/upload/public/22jefwwaczlwgggw0o.pdf> (สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน 2562).
- จันทะสุก ลาดสะอาด, โรจนา ธรรมจินดา และสุจรรย์พันธ์ สุวรรณพันธ์. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมส่วนบุคคลของคนวัยทำงานในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. **วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่**, ปีที่ 11(มกราคม-มิถุนายน), 124-138.
- ชฎาพร คุณชื่น. (2560). **การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลในเขตกรุงเทพมหานคร**. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <http://www.mmm.ru.ac.th/mmm/is/mmm24-2/6014133132.pdf> (สืบค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2562).
- ชลธิชา อัครนิรันดร์. (2552). **การออมเพื่อความมั่นคงยามสูงวัย**. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และสุวิมล เสงพัฒนา. (2557). **การออม ความมั่งคั่ง และบำนาญผู้สูงอายุของครัวเรือนไทย**. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. **เงินทองต้องวางแผน ตอน 4 รู้รู้ความมั่นคงยามเกษียณ**. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก https://www.set.or.th/dat/vdoArticle/attachFile/AttachFile_1491965937961.pdf (สืบค้นเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2562).
- ธิดิมา พลัปลี. (2550). **การออมของครัวเรือนในจังหวัดนครปฐม : กรณีศึกษาเปรียบเทียบอำเภอดอนตูมและอำเภอบัวชุม**. วิทยาสารกำแพงแสน 5(3) : 62-70.
- นัคน อ่อนพุทธา, วิมล หลักรัตน์, ญาณิศา ศรีบุญเรือง และจักรพันธ์ โสมะเกษตริน. (2561). **การจัดการการเงินในครัวเรือนของประชาชนในเขตตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร**. **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ**, ปีที่ 12 (ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน), 40 - 50.
- นันทกา นันทวิสัย. (2552). **การศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอก ภาคเกษตร**. (สารนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ปิยรัตน์ ฤทธินามระ, พัชรวลัย ชัยปาณี, เมธิณี วณิกกุล, รัฐชัย ศีลาเจริญ, และ นาถฤดี ศุภกิจจากรักษ์. (2554). **พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการออมของผู้ออมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**. **จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์**, 33(3).
- พัชรพรรณ อังศธรธรรมรัตน์. (2560). **พฤติกรรมการออมของบุคคลวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <http://www.mmm.ru.ac.th/mmm/is/mmm24-2/6014133124.pdf> (สืบค้นเมื่อ 6 มีนาคม 2562).
- มนต์หนา คงแก้ว ขวามาศ แก้วสุกใส และ นัตพลพิชัย ดุลยวาทิต. (2557). **รายงานการวิจัยการบริหารการเงินส่วนบุคคลเพื่อสู่สภาพทางการเงินของข้าราชการใน 4 จังหวัดชายแดน**

- ภาคใต้. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <http://repository.rmutsv.ac.th/handle/123456789/241> (สืบค้นเมื่อ 6 มีนาคม 2562).
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. **แนวปฏิบัติที่ดีในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยทางเศรษฐศาสตร์.** [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <https://www.stou.ac.th/schoolsweb/sec/UploadedFile/แนวปฏิบัติที่ดีวิจัย.pdf> (สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2562).
- มุกดา โคหวกุล. (2559). การจัดการการเงินส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. **วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจปริทัศน์**, ปีที่ 12(1), 128-149.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2557). **สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2557.** สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เยาวรัตน์ ศรีวรรณ. (2554). ความเต็มใจจ่ายของผู้บริโภคในจังหวัดขอนแก่นที่มีต่อเนื้อสุกรอินทรีย์. **วารสารเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ**, ปีที่ 4(7), 1-24.
- รัชนิกร วงศ์จันทร์. (2533). **การบริหารการเงินส่วนบุคคล.** กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- วรเวศม์ สุวรรณระดา และ สมประวิณ มั่นประเสริฐ. (2552). **ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำในประเทศไทย.** [ออนไลน์]. สืบค้นจาก http://pioneer.netserv.chula.ac.th/~msompraw/Savings_NCE2009.pdf (สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2562).
- วิไล เอื้อปิยฉัตร. (2560). ความรู้ทางการเงิน: ตัวกำหนดและผลกระทบที่มีต่อพฤติกรรมการออม. **วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, ปีที่ 25(มกราคม-เมษายน), 67-93.
- วิศิษฐ์ บิลมาศ และ สุพิชชา โชติกำจร. (2557). **รูปแบบและพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์.** มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ศิวัช กรณาพิณ. (2560). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมและพฤติกรรมการออมของคน Gen Y.** (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2017/TU_2017_5902030062_8030_6608.pdf (สืบค้นเมื่อ 14 มีนาคม 2562).
- ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย. **การออม.** [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <https://www.1213.or.th/th/moneymgt/save/Pages/save.aspx> (สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2562).
- ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน สถาบันกองทุนเพื่อพัฒนาตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2553). **หลักสูตรวางแผนการเงิน: ชุดวิชาที่ 1 พื้นฐานการวางแผนการเงิน.** [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <https://www.set.or.th/dat/setbooks/e-book/88.pdf> (สืบค้นเมื่อ 16 มีนาคม 2562).
- สนทยา เขมวิรัตน์ และ ดวงใจ เขมวิรัตน์. (2552). **การวางแผนทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.** [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <https://repository.rmutp.ac.th/bitstream/handle/123456789/754/Financial%20Planning%20of%20Undergraduate%20of%20Rajamangala%20University%20of>

%20Technology%20Phra%20Nakhon.pdf?sequence=1&isAllowed=y (สืบค้นเมื่อ 16 มีนาคม 2562).

อนงค์นุช เทียนทอง และกัญญารัตน์ วงษ์ชมภู. (2554). **พฤติกรรมและรูปแบบการออมของพนักงานสถาบันการเงินและข้าราชการในจังหวัดอุดรธานี**. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก https://rtt.kku.ac.th/ejournal/pa_upload_pdf/451751.pdf (สืบค้นเมื่อ 27 มีนาคม 2562).

อุบลวรรณ ขุนทอง และบุญธรรม ราชรักษ์. (2563). การเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมเพื่อการวางแผนการเกษียณของกลุ่มประชาชนทั่วไปกับกลุ่มข้าราชการ. **วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช**, ปีที่ 12(มกราคม - เมษายน), 152 - 164.

Cochran, W. G. (1953). **Sampling Techniques**. New York: John Wiley & Sons.

Dynan, K., Skinner, J. and Zeldes, S. (2004). ‘*Do the rich save more?*’, **Journal of Political Economy** 112(2), 397–444.

Melesse, B. (2015). **Factors Affecting Rural Households Savings: The Case of Gedeb Hasasa District, West Arsi Zone, Oromia Regional State, Ethiopia**. (MASTER OF SCIENCE). HARAMAYA UNIVERSITY,.
http://institutional_repository.haramaya.edu.et/bitstream/123456789/47/1/Birhanu%20Thesis%20After%20Defence.pdf

Modigliani, Franco. (1992). “**Saving in developing countries: growth, income, and other factors,**” in S. Ghon Rhee and Rosita P. Chang, *eds.*, Pacific Basin Capital Markets Research, Vol. 3, Amsterdam. North-Holland. 23–35.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญในการประเมินแบบสอบถาม

ที่ อว ๐๖๕๐.๐๔/๐๔๖

คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
๘๘๘ ถนนอาคารสงเคราะห์
แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพฯ ๑๐๑๒๐

๘ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.อังคณา ธนานุภาพพันธุ์

ด้วย นายอิพนธ์ วรรณสุริยะ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ กำลังจัดทำงานวิจัย เรื่อง “แนวทางการพัฒนาสู่การออมที่พอเพียงของครัวเรือนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ซึ่งจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย ก่อนที่จะนำไปเก็บข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

ในการนี้ คณะบริหารธุรกิจ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพและให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือวิจัยอันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป หากต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นายอิพนธ์ วรรณสุริยะ โทรศัพท์ ๐๘๕ ๕๐๕ ๙๙๖๕

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ก๊วกว เอี่ยมแฉล้ม)

คณบดีคณะบริหารธุรกิจ

สำนักงานคณบดี คณะบริหารธุรกิจ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๗ ๙๖๗๓

โทรสาร ๐ ๒๒๘๖ ๘๙๖๒

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะบริหารธุรกิจ โทร. ๙๖๗๓

ที่ อว ๐๖๕๐.๐๔/ ๐403 วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ปรมินทร์ โฆจิตกุลพร

ด้วย นายอิพนธ์ วรรณสุริยะ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ กำลังจัดทำงานวิจัย เรื่อง “แนวทางการพัฒนาสู่การออมที่พอเพียงของครัวเรือนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ซึ่งจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัยก่อนที่จะนำไปเก็บข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

ในการนี้ คณะบริหารธุรกิจ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพและให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือวิจัยอันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป หากต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นายอิพนธ์ วรรณสุริยะ โทรศัพท์ ๐๘๕ ๕๐๕ ๙๙๖๕

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กัณฑ์ แก้ว เอี่ยมแฉล้ม)

คณบดีคณะบริหารธุรกิจ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะบริหารธุรกิจ โทร. ๙๖๗๓
 ที่ อว ๐๖๕๐.๐๔/ ๐402 วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒
 เรื่อง ขอรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาพร สุทกวาทิน

ด้วย นายอธิพันธ์ วรรณสุริยะ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ กำลังจัดงานวิจัย เรื่อง “แนวทางการพัฒนาสู่การออมที่พอเพียงของครัวเรือนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ซึ่งจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัยก่อนที่จะนำไปเก็บข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

ในการนี้ คณะบริหารธุรกิจ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพและให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือวิจัยอันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป หากต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นายอธิพันธ์ วรรณสุริยะ โทรศัพท์ ๐๘๕ ๕๐๕ ๙๙๖๕

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิ่งแก้ว เอี่ยมแฉล้ม)

คณบดีคณะบริหารธุรกิจ

ภาคผนวก ข

ตารางแสดงผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง

คำนวณ IOC แบบสอบถาม					
ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญที่ 3		
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม					
1. จังหวัดที่ท่านอยู่อาศัย	1	1	1	3	ใช้ได้
2. เขตที่อยู่อาศัย (สำหรับผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร)	1	1	1	3	ใช้ได้

คำนวณ IOC แบบสอบถาม					
ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญที่ 3		
3. เพศ	1	1	1	3	ใช้ได้
4. ปัจจุบันท่านอายุ ปี	1	1	1	3	ใช้ได้
5. สถานภาพสมรส	1	1	1	3	ใช้ได้
6. ท่านมีบุตรหรือไม่	1	1	1	3	ใช้ได้
6.1 จำนวนบุตร.....คน	1	1	1	3	ใช้ได้
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน) (รวมตัวท่านเอง)	1	1	1	3	ใช้ได้
7.1 จำนวนผู้พึงพิงในครัวเรือนของท่าน 1) เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี คน 2) ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป คน 3) ผู้พิการ คน	1	1	1	3	ใช้ได้
8. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน 1) ☐ ต่ำกว่าประถมศึกษา 2) ☐ ประถมศึกษา 3) ☐ มัธยมศึกษาตอนต้น 4) ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย 5) ☐ อาชีวศึกษา (ปวช.) 6) ☐ อนุปริญญา (ปวส.) 7) ☐ ปริญญาตรี 8) ☐ สูงกว่าปริญญาตรี 9) ☐ อื่นๆ (ระบุ)	1	1	1	3	ใช้ได้
ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม					
1. ท่านประกอบอาชีพใดในปัจจุบัน 1) ☐ ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ 2) ☐ พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน 3) ☐ เจ้าของกิจการ/ค้าขาย/ประกอบอาชีพอิสระ 4) ☐ เกษตรกร (ทำสวน/ทำไร่/เลี้ยงสัตว์) 5) ☐ อื่นๆ (ระบุ)	1	1	1	3	ใช้ได้
2. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน บาท/เดือน	1	1	1	3	ใช้ได้

คำนวณ IOC แบบสอบถาม					
ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญที่ 3		
3. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ คน (รวมตนเอง)	1	1	1	3	ใช้ได้
4. รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน บาท/เดือน	1	1	1	3	ใช้ได้
5. ปัจจุบันครัวเรือนมีหนี้สินหรือไม่ 1) ☐ ไม่มี (ให้ข้ามไปตอบข้อ 7) 2) ☐ มี	1	1	1	3	ใช้ได้
5.1 จำนวนหนี้สินของครัวเรือนบาท	1	1	1	3	ใช้ได้
5.2 วัตถุประสงค์ในการกู้ยืม (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ) 1) ☐ ซื้อที่ดิน/ที่อยู่อาศัย 2) ☐ ซื้อยานพาหนะ 3) ☐ เพื่อการศึกษาของตนเอง/บุตรหลาน 4) ☐ เพื่อใช้อุปโภค/บริโภค 5) ☐ เงินลงทุนในการค้าขาย/ประกอบธุรกิจ 6) ☐ อื่นๆ (ระบุ)	1	1	1	3	ใช้ได้
5.3 ประเภทของการกู้ยืม 1) ☐ ในระบบ 2) ☐ นอก ระบบ 3) ☐ ทั้งในระบบและนอกระบบ	1	1	1	3	ใช้ได้
5.4 วัตถุประสงค์ในการกู้ยืม (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ) 1) ☐ ซื้อที่ดิน/ที่อยู่อาศัย 2) ☐ ซื้อยานพาหนะ 3) ☐ เพื่อการศึกษาของตนเอง/บุตรหลาน 4) ☐ เพื่อใช้อุปโภค/บริโภค 5) ☐ เงินลงทุนในการค้าขาย/ประกอบธุรกิจ 6) ☐ อื่นๆ (ระบุ)	1	1	1	3	ใช้ได้

คำนวณ IOC แบบสอบถาม					
ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญที่ 3		
5.5 ประเภทของการกู้ยืม 1) ☐ ในระบบ 2) ☐ นอก ระบบ	1	1	1	3	ใช้ได้
6. กรรมสิทธิ์ที่פקอาศัย 1) ☐ มีบ้านเป็นของตนเอง ไม่ต้องผ่อนชำระ 2) ☐ มีบ้านเป็นของตนเอง ต้องผ่อนชำระ 3) ☐ บ้านเช่า 4) ☐ บ้านพักที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย	1	1	1	3	ใช้ได้
7. ช่องทางการรับรู้ข่าวสารด้านการออมและการลงทุน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ) 1) ☐ internet/social media 2) ☐ โทรทัศน์/วิทยุ 3) ☐ หนังสือพิมพ์/วารสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ 4) ☐ มีบุคคลแนะนำ 5) ☐ ไม่สนใจ 6) ☐ อื่นๆ (ระบุ)	1	1	1	3	ใช้ได้
ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามด้านพฤติกรรมการบริหารการเงินส่วนบุคคล					
พฤติกรรมด้านการหารายได้					
1. คุณพยายามหาช่องทางเพื่อรายได้เสริมอยู่เสมอ	1	1	1	3	ใช้ได้
2. คุณพัฒนาตัวเองอยู่เสมอเพื่อให้มีความสามารถในการหารายได้เพิ่มขึ้น	1	1	1	3	ใช้ได้
3. คุณเล่นการพนันเพื่อหารายได้	1	1	1	3	ใช้ได้
4. คุณซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยใต้ดินเพื่อคิดว่าจะเป็นรายได้	1	1	1	3	ใช้ได้
5. คุณจะขอยืมเงินจากเพื่อน เมื่อมีเงินไม่พอใช้	1	1	1	3	ใช้ได้
พฤติกรรมด้านการใช้จ่าย					
1. คุณทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายทุกเดือน	1	1	1	3	ใช้ได้
2. คุณสังสรรค์กับเพื่อนนอกบ้านทุกสัปดาห์	1	1	1	3	ใช้ได้
3. คุณรับประทานอาหารนอกบ้านทุกสัปดาห์	1	1	1	3	ใช้ได้

คำนวณ IOC แบบสอบถาม					
ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญที่ 3		
4. คุณซื้อเครื่องแต่งกายตามแฟชั่นทุกเดือน	1	1	1	3	ใช้ได้
5. คุณเป็นผู้นำเทคโนโลยี มักซื้อสินค้าที่ออกใหม่ๆ อยู่เสมอ	1	1	1	3	ใช้ได้
6. คุณตั้งงบประมาณก่อนซื้อสินค้าเพื่อบังคับตัวเองให้ "คิดก่อนซื้อ"	1	1	1	3	ใช้ได้
7. คุณเปรียบเทียบราคา คุณภาพ ก่อนซื้อสินค้า โดยถือคติว่า "ของดี มีราคาเหมาะสม"	1	1	1	3	ใช้ได้
8. คุณจะซื้อสินค้านั้นหากสินค้านั้นมีโปรโมชั่นดี มีของแถม แม้สินค้านั้นยังไม่จำเป็นต้องใช้ก็ตาม	1	1	1	3	ใช้ได้
9. คุณซื้อประกันสุขภาพ เพื่อลดความเสี่ยงเรื่องรายจ่ายด้านสุขภาพ	1	1	1	3	ใช้ได้
10. คุณพยายามหาวิธีลดหย่อนค่าใช้จ่ายต่างๆ ให้มากที่สุด เพื่อสิทธิประโยชน์ทางภาษี	1	1	1	3	ใช้ได้

คำนวณ IOC แบบสอบถาม					
ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญที่ 3		
ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารการเงินส่วนบุคคล					
พฤติกรรมด้านการออม					
1. คุณจัดสรรเงินเพื่อการออมทุกเดือน	1	1	1	3	ใช้ได้
2. คุณคำนึงถึงการออมเพื่อเหตุฉุกเฉิน เมื่อไม่มีรายได้ คุณสามารถมีเงินใช้สบายๆ ถึง 6 เดือน	1	1	1	3	ใช้ได้
3. คุณมีเงินไม่พอใช้ในแต่ละเดือน	1	1	1	3	ใช้ได้
4. คุณหักรายได้ส่วนหนึ่งไว้เป็นเงินออมก่อน แล้วจึงใช้จ่ายเงินส่วนที่เหลือ	1	1	1	3	ใช้ได้
5. คุณออมเงินไว้ในบัญชีเงินฝากประจำ	1	1	1	3	ใช้ได้
6. คุณออมเงินไว้ในสหกรณ์ออมทรัพย์/กองทุนหมู่บ้าน/ธนาคารชุมชน	1	1	1	3	ใช้ได้
7. คุณซื้อประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ หรือแบบบำนาญไว้เพื่อการออมระยะยาว	1	1	1	3	ใช้ได้
พฤติกรรมด้านการลงทุน					
1. คุณหาความรู้เพิ่มเติมในด้านที่สนใจ เช่น อบรมหลักสูตรระยะสั้น เรียนทำอาหาร เพื่อสามารถนำไปประกอบอาชีพในอนาคต	1	1	1	3	ใช้ได้
2. คุณซื้อสลากออมสิน หรือสลาก ธกส. ไว้เพื่อออมและลุ้นรางวัล	1	1	1	3	ใช้ได้
3. คุณลงทุนในกองทุนรวม	1	1	1	3	ใช้ได้
4. คุณลงทุนในตราสารทุน เช่น หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ ใบสำคัญแสดงสิทธิ (warrant) หน่วยลงทุน	1	1	1	3	ใช้ได้
5. คุณลงทุนในตราสารหนี้ เช่น พันธบัตรรัฐบาล ตั๋วเงินคลัง พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ หุ้นกู้เอกชน	1	1	1	3	ใช้ได้
6. คุณซื้อ LTF หรือ RMF ไว้เพื่อลงทุนและลดหย่อนภาษี	1	1	1	3	ใช้ได้
7. คุณซื้อทองคำ/ทรัพย์สินมีค่าอื่นๆ เพื่อลงทุน	1	1	1	3	ใช้ได้
8. คุณซื้ออสังหาริมทรัพย์เพื่อลงทุน	1	1	1	3	ใช้ได้

คำนวณ IOC แบบสอบถาม					
ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญที่ 3		
ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการออม					
1. ท่านมีแรงจูงใจในการออมเพื่อ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ) 1) ☐ ออมเพื่อเหตุฉุกเฉิน 2) ☐ ออมเพื่อใช้ในยามชราภาพ 3) ☐ ออมเพื่อใช้ในยามเจ็บป่วย 4) ☐ ออมเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย 5) ☐ ออมเพื่อซื้อสินทรัพย์ 6) ☐ ออมไว้เพื่อเป็นมรดกตกทอด 7) ☐ อื่นๆ (ระบุ)	1	1	1	3	ใช้ได้
ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามด้านความรู้พื้นฐานทางการเงิน					
1. สมมติว่าท่านมีเงินก้อนหนึ่ง ท่านจะแบ่งเงินลงทุนในสินทรัพย์อย่างไร 1) ☐ ลงทุนในสินทรัพย์ประเภทเดียว 2) ☐ ลงทุนในสินทรัพย์หลายๆ ประเภท	1	1	1	3	ใช้ได้
2) ท่านรู้จักเงินเฟ้อและเข้าใจดีว่ามันเป็นหนึ่งในตัวการที่ทำให้เงินออมของท่านด้อยค่าลง 1) ☐ ใช่ 2) ☐ ไม่แน่ใจ 3) ☐ ไม่ใช่	1	1	1	3	ใช้ได้

คำนวณ IOC แบบสอบถาม			
ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		

	ผู้เชี่ยวชาญที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญที่ 3	IOC	แปลผล
3. สมมติว่าท่านฝากเงินในบัญชี 100 บาท ซึ่งธนาคารให้ดอกเบี้ย 10% ต่อปี ถ้าท่านไม่ถอนเงินออกจากบัญชีเลยจนครบ 5 ปี ท่านจะมีเงินในบัญชีกี่บาท 1) ☐ มากกว่า 150 บาท 2) ☐ 150 บาท 3) ☐ น้อยกว่า 150 บาท	1	1	1	3	ใช้ได้
ส่วนที่ 6 เป็นแบบสอบถามความต้องการรับความช่วยเหลือจากสถาบันการศึกษา					
ท่านต้องการความช่วยเหลือด้านใดจากสถาบันการศึกษา (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)	1	1	1	3	ใช้ได้
1) อบรมความรู้ด้านการประกอบอาชีพ (ระบุ)	1	1	1	3	ใช้ได้
2) ความรู้ด้านการออม ☐ อบรมความรู้ด้านการประกันชีวิต ☐ อบรมความรู้ด้านการออมในบัญชีเงินฝากประจำ/สหกรณ์ออมทรัพย์	1	1	1	3	ใช้ได้
3) ความรู้ด้านการลงทุน ☐ การลงทุนในสลากออมสิน/สลากออมทรัพย์ ☐ การลงทุนในกองทุนรวม ☐ การลงทุนในหุ้น ☐ การลงทุนในตราสารหนี้ เช่น พันธบัตรรัฐบาล ตั๋วเงินคลัง พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ หุ้นกู้เอกชน ☐ การลงทุนใน LTF หรือ RMF ☐ การลงทุนในทองคำ/ทรัพย์สินมีค่าอื่นๆ ☐ การลงทุนในอสังหาริมทรัพย์	1	1	1	3	ใช้ได้
4) ความรู้ด้านการวางแผนทางการเงินเพื่อใช้จ่ายหลังเกษียณ	1	1	1	3	ใช้ได้
5) อื่นๆ (ระบุ)	1	1	1	3	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง “แนวทางการพัฒนาสู่การออมที่พอเพียงของครัวเรือนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล”

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาสู่การออมที่พอเพียงของครัวเรือนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ รายจ่าย หนี้สิน การออมและการจัดการทางการเงินของครัวเรือน ผู้วิจัยขอรับรองว่าจะเก็บข้อมูล

ส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามไว้เป็นความลับ และขอรับรองว่าข้อมูลจะถูกนำไปใช้ประโยชน์สำหรับงานวิจัยนี้เท่านั้น

นายอิพันธ์ วรรณสุริยะ ผู้วิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ และกรอกข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. จังหวัดที่ท่านอยู่อาศัย 1) ☐ กรุงเทพมหานคร 2) ☐ สมุทรปราการ
3) ☐ นนทบุรี 4) ☐ ปทุมธานี
5) ☐ นครปฐม 6) ☐ สมุทรสาคร
2. เขตที่อยู่อาศัย (สำหรับผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร)
1) ☐ ในเขตเทศบาล 2) ☐ นอกเขตเทศบาล
3. เพศ 1) ☐ ชาย 2) ☐ หญิง
4. ปัจจุบันท่านอายุ ปี
5. สถานภาพสมรส 1) ☐ โสด 2) ☐ สมรส 3) ☐ แยกกันอยู่
4) ☐ หม้าย 5) ☐ หย่า 6) ☐ อื่นๆ (ระบุ)
6. ท่านมีบุตรหรือไม่ 1) ☐ ไม่มี
2) ☐ มี 5.1) จำนวนบุตร.....คน
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน) (รวมตัวท่านเอง)
8. จำนวนผู้พึงพิงในครัวเรือนของท่าน 1) เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี คน
2) ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป คน
3) ผู้พิการ คน
9. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน
1) ☐ ต่ำกว่าประถมศึกษา 2) ☐ ประถมศึกษา 3) ☐ มัธยมศึกษาตอนต้น
4) ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย 5) ☐ อาชีวศึกษา (ปวช.) 6) ☐ อนุปริญญา (ปวส.)
7) ☐ปริญญาตรี 8) ☐ สูงกว่าปริญญาตรี 9) ☐ อื่นๆ (ระบุ)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจ

1. ท่านประกอบอาชีพใดในปัจจุบัน
1) ☐ ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ 2) ☐ พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน
3) ☐ เจ้าของกิจการ/ค้าขาย/ประกอบอาชีพอิสระ 4) ☐ เกษตรกร (ทำสวน/ทำไร่/เลี้ยงสัตว์)
5) ☐ อื่นๆ (ระบุ)
2. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน บาท/เดือน
3. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ คน (รวมตนเอง)
4. รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน บาท/เดือน
5. ปัจจุบันครัวเรือนมีหนี้สินหรือไม่ 1) ☐ ไม่มี (ให้ข้ามไปตอบข้อ 6)

พฤติกรรมกรรมการบริหารการเงินส่วนบุคคล	ระดับของพฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
3. คุณรับประทานอาหารนอกบ้านทุกเดือน					
4. คุณซื้อเครื่องแต่งกายตามแฟชั่นทุกเดือน					
5. คุณมักซื้อสินค้าเทคโนโลยีที่ออกมาใหม่ๆ อยู่เสมอ					
6. คุณตั้งงบประมาณก่อนซื้อสินค้าเพื่อบังคับตัวเองให้ "คิดก่อนซื้อ"					
7. คุณเปรียบเทียบราคา คุณภาพ ก่อนซื้อสินค้า โดยถือคติว่า "ซื้อสินค้า คุณภาพดี และมีราคาเหมาะสม"					
8. คุณจะซื้อสินค้านั้นหากสินค้านั้นมีโปรโมชั่นดี มีของแถม แม้สินค้านั้นยังไม่จำเป็นต้องใช้ก็ตาม					
9. คุณซื้อประกันสุขภาพ เพื่อลดความเสี่ยงเรื่องรายจ่ายด้านสุขภาพ					
10. คุณพยายามหาช่องทางการใช้จ่ายที่สามารถนำมาใช้ในการลดหย่อนภาษีได้หรือได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีมากที่สุด					

พฤติกรรมกรรมการบริหารการเงินส่วนบุคคล	ระดับของพฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
พฤติกรรมด้านการออม					
1. คุณหักรายได้ส่วนหนึ่งไว้เป็นเงินออมก่อน แล้วจึงใช้จ่ายเงินส่วนที่เหลือ					
2. เมื่อไม่มีรายได้ คุณสามารถมีเงินใช้สบายๆ ถึง 6 เดือน					
3. คุณมีเงิน “ไม่พอใช้” ในแต่ละเดือน					
4. คุณออมเงินไว้ในบัญชีเงินฝากประจำ					
5. คุณออมเงินไว้ในสหกรณ์ออมทรัพย์/กองทุนหมู่บ้าน/ธนาคารชุมชน					
6. คุณซื้อประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ หรือแบบบำนาญ ไว้เพื่อการออมระยะยาว					
พฤติกรรมด้านการลงทุน					
1. คุณหาความรู้เพิ่มเติมในด้านที่สนใจ เช่น อบรมหลักสูตรระยะสั้น เรียนทำอาหาร เพื่อสามารถนำไปประกอบอาชีพในอนาคต					
2. คุณซื้อสลากออมสิน หรือสลาก ธกส. ไว้เพื่อออมและลุ้นรางวัล					
3. คุณลงทุนในกองทุนรวม					
4. คุณลงทุนในตราสารทุน เช่น หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ ใบสำคัญแสดงสิทธิ (warrant) หน่วยลงทุน					

5. คุณลงทุนในตราสารหนี้ เช่น พันธบัตรรัฐบาล ตั๋วเงินคลัง พันธบัตร รัฐวิสาหกิจ หุ้นกู้เอกชน					
6. คุณซื้อ LTF หรือ RMF ไว้เพื่อลงทุนและลดหย่อนภาษี					
7. คุณซื้อทองคำ/ทรัพย์สินมีค่าอื่นๆ เพื่อลงทุน					
8. คุณซื้ออสังหาริมทรัพย์เพื่อลงทุน					

ส่วนที่ 4 แรงจูงใจในการออม

1. ท่านมีแรงจูงใจในการออมเพื่อ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- 1) ☐ ออมเพื่อเหตุฉุกเฉิน 2) ☐ ออมเพื่อใช้ในยามชราภาพ 3) ☐ ออมเพื่อใช้ในยามเจ็บป่วย
 4) ☐ ออมเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย 5) ☐ ออมเพื่อซื้อสินทรัพย์ 6) ☐ ออมไว้เพื่อเป็นมรดกตกทอด
 7) ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

ส่วนที่ 5 ข้อมูลด้านความรู้พื้นฐานทางการเงิน

- 1) สมมติว่าท่านมีเงินก้อนหนึ่ง ท่านจะแบ่งเงินลงทุนในสินทรัพย์อย่างไร
☐ ลงทุนในสินทรัพย์ประเภทเดียว ☐ ลงทุนในสินทรัพย์หลายๆ ประเภท
 2) ท่านรู้จักเงินเฟ้อและเข้าใจว่ามันเป็นหนึ่งในตัวการที่ทำให้เงินออมของท่านด้อยค่าลง
☐ ใช่ ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่ใช่
 3) สมมติว่าท่านฝากเงินในบัญชี 100 บาท ซึ่งธนาคารให้ดอกเบี้ย 10% ต่อปี ถ้าท่านไม่ถอนเงินออกจากบัญชีเลยจนครบ 5 ปี ท่านจะมีเงินในบัญชีกี่บาท
☐ ไม่ทราบ ☐ มากกว่า 150 บาท ☐ 150 บาท ☐ น้อยกว่า 150 บาท

ส่วนที่ 6 ความต้องการรับความช่วยเหลือจากสถาบันการศึกษา

ท่านต้องการให้สถาบันการศึกษาอบรมความรู้ในด้านใดให้แก่ท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- 1) ☐ ความรู้ด้านการประกอบอาชีพ (ระบุ)
 2) ความรู้ด้านการออม
☐ อบรมความรู้ด้านการประกันชีวิต
☐ อบรมความรู้ด้านการออมในบัญชีเงินฝากประจำ/สหกรณ์ออมทรัพย์
 3) ความรู้ด้านการลงทุน
☐ การลงทุนในสลากออมสิน/สลากออมทรัพย์
☐ การลงทุนในกองทุนรวม
☐ การลงทุนในหุ้น
☐ การลงทุนในตราสารหนี้ เช่น พันธบัตรรัฐบาล ตั๋วเงินคลัง พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ หุ้นกู้เอกชน
☐ การลงทุนใน LTF หรือ RMF
☐ การลงทุนในทองคำ/ทรัพย์สินมีค่าอื่นๆ
☐ การลงทุนในอสังหาริมทรัพย์
 4) ☐ ความรู้ด้านการวางแผนทางการเงินเพื่อใช้จ่ายหลังเกษียณ
 5) ☐ อื่นๆ (ระบุ)

ขอบคุณที่กรุณาให้ข้อมูล

ประวัตินักวิจัย

- ชื่อ – นามสกุล : นายอติพันธ์ วรรณสุริยะ
- ที่อยู่ : 98/88 หมู่บ้านบางเขนวิลล่า ถนนสุขาภิบาล 5 แขวงท่าแร้ง
เขต บางเขน จังหวัด
กรุงเทพมหานคร 10220
- การทำงาน : - มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- กรมศุลกากร
- การศึกษา : - ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- เศรษฐศาสตรบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่